

BAĞLI TÜKETİCİ KREDİ SÖZLEŞMELERİ

Bahadır DEMİR*

ÖZ

Bağlı kredi sözleşmeleri tüketicinin münhasıran belirli mal varlığı ya da hizmetin finansmanını sağlamak için yapmış olduğu sözleşmedir. Bağlı kredi ilişkisinde tüketici iki tane sözleşme yapmaktadır. İlk olarak satıcı/sağlayıcı ile ikinci olarak kredi veren ile sözleşme yapmaktadır. Bağlı kredi ilişkisinde tüketicinin yapmış olduğu bu sözleşmeler arasında objektif açıdan ekonomik birlik söz konusudur. Bağlı kredi sözleşmesini olağan kredi sözleşmesinden ayıran temel özellik, tüketicinin kredi sözleşmesini yalnızca belirli mal varlığı ya da hizmetin tedariki amacıyla kullanabilmesidir. Bu anlamda olağan kredi sözleşmesinde tüketici aleyhine bir kısıtlama bulunmamaktadır. Bundan dolayı Kanun Koyucu sözleşmenin zayıf tarafı olan tüketicinin hem satıcı ile hem de kredi veren ile yapmış olduğu sözleşmelerde, tüketiciyi koruyan birtakım hükümler öngörmüştür. Sözleşmenin yapılmasından sonra satıcı ya da sağlayıcının mal veya hizmeti hiç ifa etmemesi ya da ayıplı ifa etmesi sonucu tüketicinin sözleşmeden dönme ya da bedelden indirim hakkını kullanması halinde kredi veren, satıcıyla birlikte tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici işlemi, bağlı kredi, kredi sözleşmesi, ekonomik birlik, müteselsil sorumluluk.

---

* Öğr. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksekokulu, E-Mail: bahdemir@ankara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5658-8665.

Makalenin Gönderim Tarihi : 11.05.2023.

Makalenin Kabul Tarihi : 22.12.2023.

APPLICATION OF THE GENERAL PRINCIPLES OF EUROPEAN UNION LAW TO PUBLIC PROCUREMENTS BELOW THE THRESHOLD VALUE

ABSTRACT

Tied credit agreements are agreements made by the consumer exclusively to finance certain goods or services. In a tied credit relationship, the consumer makes two contracts. Firstly, the contract is made with the seller/supplier and secondly with the lender. In the tied credit relationship, there is an objective economic unity between these contracts made by the consumer. The main feature that distinguishes a tied loan contract from a regular loan contract is that the consumer can use the loan contract only for the supply of certain goods or services. In this sense, there is no restriction against the consumer in the ordinary loan agreement. For this reason, the Legislator has foreseen some provisions that protect the consumer in the contracts made by the consumer, who is the weak party of the contract, with both the seller and the creditor. If the consumer exercises his right to withdraw from the contract or reduce the price as a result of the seller or supplier not performing the goods or services at all or performing them defectively after the contract is made, the creditor becomes jointly liable to the consumer together with the seller.

Keywords: Consumer transaction, tied credit, credit agreement, economic union, joint and joint liability.

I. GİRİŞ

Bağlı kredi sözleşmesi, tüketicinin münhasıran mal varlığı ya da hizmetin tedariki amacıyla yapmış olduğu sözleşmedir. Bağlı kredi sözleşmesinde tüketici, satıcı ya da sağlayıcı ile mal varlığı veya hizmetin tedariki için sözleşme yapmaktadır. Tüketici, satıcı ya da sağlayıcı ile yaptığı sözleşmenin finansmanını sağlamak için kredi veren ile de sözleşme yapmaktadır. Ancak olağan kredi sözleşmelerinden farklı olarak tüketici, söz konusu krediyi sadece belirli mal ya da hizmetin finansmanını sağlamak için kullanabilmektedir. Bu konuda tüketiciye özgürlük tanınmaz. Buna ek olarak satıcı ile kredi verenin tüketici ile yapmış olduğu sözleşmeler arasında objektif bir biçimde ekonomik birlik bulunması gerekir.

Bağlı kredi sözleşmesinde satıcının malı hiç tedarik etmemesi ya da ayıplı mal tedarik etmesi durumunda kredi veren ve satıcı, tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olur. Bu durumda tüketici, satıcıya karşı satış sözleşmesinden doğan defa haklarını kredi verene karşı kullanabilecektir. Kredi verenin müteselsilen sorumluluğu ancak tüketicinin sözleşmeden dönme ve bedelden indirim seçimlik haklarını kullanabilmesi halinde gerçekleşir. Kredi verenin müteselsilen sorumluluğu süre ve miktar açısından sınırlandırılmıştır. Eğer sözleşmede edim ifa edilmemiş ise ya satış sözleşmesinin ya da bağlı kredi sözleşmesinin ifa edileceği öngörülen en son tarih baz alınarak bir yıl boyunca kredi veren, tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır. Kredi verenin müteselsilen sorumluluğu, süreye ek olarak tüketiciye vermiş olduğu kredi miktarıyla da sınırlandırılmıştır. Kredi veren, vermiş olduğu kredi miktarınca tüketiciye karşı sorumlu olup tüketicinin kredi miktarından fazla olan zararlarından sorumlu değildir.

II. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE UNSURLARI

A. Bağlı Kredi Sözleşmesinin Tanımı

Bağlı kredi sözleşmeleri, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (TKHK) 30. maddesinde kanun koyucu tarafından açıkça tanımlanmıştır. Buna göre “*Bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir*”.

Tanımdan da anlaşıldığı üzere bağlı kredi sözleşmesinin var olabilmesi için tüketici tarafından çekilen kredinin yalnızca belirli mal ya da hizmetin temini amacıyla çekilmiş olması gerekir. Ayrıca kredi sözleşmesi ile mal ya da hizmet temini amacıyla yapılan sözleşmeler arasında ekonomik birliğin mevcut olması gerekir¹. Bağlı kredi

---

¹ YILMAZ, Abdülhamit; “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Belirli Süreli Tüketici Kredisi Sözleşmeleri”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2017, s. 50; DÖNEK, Berna; “Bağlı Kredi Sözleşmesi”, *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, C.3,

S.1, Konya 2020, s. 43; KAPAĞAN, Gönül; “Bağlı Tüketici Kredileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, TC. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004, s. 64; YENİCE ÖZGÖZ, Hava; “*Bağlı Tüketici Kredilerinde Bankanın Sorumluluğu*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019, s. 6; KİTİZ EKER, Ece Ayça; “*Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları*”, Yetkin Yayınevi, Ankara 2020, s. 75; ALTOP, Atilla; “Bankaların Düzenledikleri Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Akdi Faiz, Erken Ödeme, Temerrüt, Sözleşmelerde Değişiklik Yapılması, Sigorta Yaptırılması, Bağlı Krediler ve Sözleşmenin Feshi”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı 5-6 Aralık Makaleler ve Tebliğler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 431; AKİPEK ÖCAL, “Şebnem; Genel Olarak Tüketici Kredileri”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı 5-6 Aralık Makaleler ve Tebliğler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 405; AKİPEK ÖCAL, Şebnem; KARA, İlhan; *Tüketici Hukuku Ders Kitapları*, Yetkin Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2023, s. 141; ÇABRİ, Sezar; “*Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*”, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021, s. 560; YAVUZ, Cevdet, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler Birinci Cilt*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2022, s. 849; EREN, Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015, s. 512 – 513; KILIÇOĞLU, M. Ahmet, *Borçlar Hukuku: Özel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022, s. 384; YILDIRIM, AKKAYAN, Ayça; “Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 73- 1, İstanbul 2016, s. 268; ÇALDAĞ, Coşkun; “Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesinin Tespiti ve Kredi Kartı Sözleşmesinin Bu Açıdan Değerlendirilmesi”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, C. 4, S. 1, Diyarbakır 2020, s. 32; GÜLTEKİN, Esra; “6502 Sayılı Kanun Kapsamında Tüketici Kredi Sözleşmelerinde Tarafların Hak ve Borçları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 4, Konya 2021, s. 3100; KAYAR, İsmail; “Tüketici Kredilerinde Tüketicinin Korunması”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 16, Kayseri 2000, s. 80; AYDOĞDU, Murat; “Konut Finansman Sistemi ve Sözleşmelerin Tüketici Hukukuna Etkileri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, İzmir 2007, s. 590; ÜNLÜTEPE, Mustafa; “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2, Ankara 2014, s. 324; USTA, Salih; “Yeni Tüketici Kanununa Göre Tüketici Kredileri”, *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, S. 9, Ankara 2017, s. 36; REİSOĞLU, Seza; “Konut Edinme Amaçlı Konut Finansmanı Sözleşmeleri ve Uygulama Sorunları”, *Bankacılar Dergisi*, S.61, Ankara 2007, s. 81;

REİSOĞLU, Seza; “Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak”, *Bankacılar Dergisi*, S. 69, Ankara 2007, s. 67; YILMAZ, Yasemin; “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Konut Finansmanı Sözleşmeleri”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 77, S. 1, İstanbul 2019. s. 407; ARKAN, Sabih; “Tüketici Kredileri”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. XVII, S. 1-2 Ankara 1995, s. 40; ÜREM, Müge; “Bağlı Tüketici Kredisi Sözleşmesinin Unsurları”, *Yargıtay Dergisi*, C. 47, S. 3, Ankara 2021, s. 968; ÖZTEK, Selçuk; “Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar”, *Bankacılar Dergisi*, S. 67, Ankara 2008, s. 8; ERDEMİR, Kıymet; “Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmeleri”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021, s. 17; DALKILIÇ DEMİR, Müge; “Bağlı Kredi ile Ön Ödemeli Konut Satışı”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019, s. 59 - 60; ÜZELER, Rabia Sanem; “Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmesi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011, s. 50; KALENDER, Ahmet; “Tüketicilerin Konut Edinmeleri Amacıyla Kurulan Kredi Sözleşmesi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, 2015, s. 148; GEZDER, Ümit; “Tüketici Kredisi Sözleşmeleri”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul 1998, s. 33; CABI, Nilüfer; “Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna Göre Konut Satın Alımına İlişkin Finansman Sözleşmeleri”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, s. 52; Yargıtay 3. HD, E. 2022/4991, K. 2022/6956 T. 22.09.2022: “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un 30. maddesine göre bağlı kredi sözleşmesi, tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir. - 3- Kredi verenin, tüketici kredisini belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda, ortada bir bağlı kredinin var olduğu söylenebilir. Bunun sonucu olarak, satın alınan malın veya hizmetin hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması halinde müteselsilen sorumludur. Somut uyuşmazlıkta; mahkemenin de kabulünde olduğu üzere, davalı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan davacıya davalı banka tarafından kullanılan kredi, niteliği itibarıyla bir bağlı kredidir.”.

sözleşmelerini oluşturan yapıda üç temel sözleşme vardır². İlki, olarak tüketicinin mal ya da hizmet teminini sağlaması için satıcı/sağlayıcı ile yapmış olduğu sözleşmedir³. İkinci olarak tüketicinin satıcı/sağlayıcı ile yaptığı sözleşmenin finansmanını sağlamak amacıyla kredi veren ile yapmış olduğu kredi sözleşmesi sayılabilir. Sonuncusu ise satıcı ile kredi veren arasında yapılan ve tüketici ile yapılan daha önceki iki sözleşme arasında ekonomik birlik oluşturan ayrı bir sözleşmedir⁴. Kanunda satıcı ile kredi veren arasında ayrı bir sözleşmenin var olması gerektiği düzenlenmiştir. TKHK m. 30/5; “*Kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen malın veya hizmetin bedelinin kredi veren tarafından ödenmesi suretiyle kullanılan krediler bağlı kredi sayılmaz.*”⁵. Buna göre tüketicinin satıcı ile kredi veren arasında sözleşme olmadan kendisinin mal ya da hizmet temini amacıyla çekmiş olduğu krediler, bağlı kredi sözleşmeleri içine dahil olmayacaktır⁶. Kanun koyucuya göre ile kredi veren arasında sözleşme

² KİTİZ EKER, s. 75; YENİCE ÖZGÖZ, s. 9; ÇABRİ, s. 560; YAVUZ, s. 850; ÇALDAĞ, s. 33, KAYAR, s. 80; REİSOĞLU, Tüketici, s. 67; YILMAZ, Belirli, s. 52; ÜREM, s. 969; ERDEMİR, s. 17; GEZDER, s. 34.

³ KİTİZ EKER, s. 75; ÇABRİ, s. 560; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 269; KAYAR, s. 80; REİSOĞLU, Tüketici, s. 67.

⁴ DÖNEK, s. 44; KİTİZ EKER, s. 75; KAPAĞAN, s. 64; YENİCE ÖZGÖZ, s. 7; ÇABRİ, s. 560; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 269; KAYAR, s. 80; YILMAZ, s. 407; GEZDER, s. 34.

⁵ AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 142; ÇABRİ, s. 561; ÜNLÜTEPE, s. 324; YILMAZ, Belirli, s. 55; ERDEMİR, s. 19.

⁶ KİTİZ EKER, s. 78; ÇABRİ, s. 565; ERDEMİR, s. 19; Yargıtay 3. HD, E. 2020/4771, K. 2020/4255 T. 16.09.2020: “Davacı, davalı müteahhit şirketten aldığı bağımsız bölümün tamamlanmaması nedeniyle gereken imalat bedeli ve sözleşmesel tazminatın tahsilini istemiş, davalı banka ise kredinin bağlı kredi olmadığı ve sorumluluğunun olmadığını savunmuştur. Mahkemece, davanın her iki davalı yönünden kısmen kabulüne karar verilmiştir. Davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Davacının konut satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın

olması şartını, doktrin ve Yargıtay geniş olarak yorumlamaktadır⁷. Satıcı ya da sağlayıcının kredi veren ile yazılı olarak sözleşme yapması zorunluluğu bulunmamaktadır⁸. Kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasında bağlantının olması yeterli görülmüştür⁹. Örnek olarak somut hayatta kredi verenin sadece o satıcı ya da sağlayıcıya özel diğer kredi faizlerine göre uygun faiz oranı sunması durumu verilebilir¹⁰. Buna ek olarak satıcı

---

herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Konut satış sözleşmesi ve broşürlerde de davalı bankanın adı hiç geçmemiştir. Öyle olunca, bankanın davacıya kullandığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, değinilen bu yönler gözetilerek davalı banka hakkındaki davanın husumet yönünden reddi gerekirken, aksine düşünce ile yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”.

⁷ YILMAZ, Belirli, s. 52; ERDEMİR, s. 20 – 21.

⁸ ÇABRİ, s. 566.

⁹ YILMAZ, Belirli, s. 52.

¹⁰ ARKAN, Uygulama, s. 41; ÜREM, s. 981; ERDEMİR, s. 21; DALKILIÇ DEMİR, s. 59; Yargıtay 13. HD, E. 2015/41800, K. 2017/10415 T. 30.10.2017: “4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, “kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir.” yalnızca ekonomik birlik içerisinde bulunduğu satım/hizmet sözleşmesinin var olmasıyla anlam ifade eden bir sözleşmedir. Bir başka deyişle, herhangi bir kredi verenle tüketicinin bir kredi sözleşmesi kurması halinde bunun bağlı kredi sözleşmesi olarak nitelendirilmesi söz konusu değildir. Nitekim kredi sözleşmesi, ancak bir mal/hizmeti finanse eden sözleşmeye bağlı olarak kurulması ve bu sözleşme ile ekonomik bir birlik oluşturması halinde “bağlı kredi sözleşmesi” olarak nitelendirilecektir. Gerçekten de bağlı kredi sözleşmesinin tek başına anlam ifade eden bir sözleşme olmaması nedeniyle, sözleşmenin hukuki niteliği açısından yapılması gereken asıl belirleme, bu sözleşmenin ekonomik birlik içerisinde bulunduğu sözleşme ile oluşturduğu yapılanmanın hukuki niteliğidir. (ÜZERLER Rabia Sanem; “Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmesi” Yüksek Lisans Tezi Ankara 2011 s.79) dosyaya delil olarak sunulan davalı banka ile yüklenici firma arasında kredilendirilme işlemlerine ilişkin olarak imzalanan 01.03.2009 tarihli protokol, garanti taahhütnamesi, kredi kullandırım talimatı ve 15.04.2009 tarihli faiz oranlarına ilişkin ek protokol sunulmuş olup mahkemece, anılan deliller bağlı kredinin hukuki niteliği dikkate alınarak, varılacak sonuca göre hüküm tesisi gerekirken, yanılıgılı gerekçe ve eksik incelemeye dayalı yazılı

ile kredi veren arasında, ortak reklam yapılması durumunda da sözleşme var olduğu kabul edilecektir¹¹. Yargıtay bir başka kararında kredi veren banka şubesi yetkililerinin çeşitli tutum ve davranışlarıyla kredinin bağlı krediymiş ve banka ile inşaat şirketi arasında ilişki varmış intibainı uyandırdıklarını sabit görmüş ve ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur¹².

Esasında tüketicinin yapmış olduğu iki sözleşme de karşı tarafları farklı olan kendi içinde bağımsız sözleşmelerdir. Ancak sözleşmelerden

---

şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”.

¹¹ ÜREM, s. 1004; DÖNEK, s. 51; ERDEMİR, s. 21; ÜZELER, s. 67; Yargıtay HGK. E. 2017/623 K. 2019/488 T. 18.04.2019: “Somut olayda, davalı Banka ile dava dışı yüklenici firmaların oluşturduğu adi ortaklık arasında imzalanan 01.03.2008 tarihli protokolde yükleniciden dava konusu proje çerçevesinde satın alınacak konutların finansmanı için kredi verilmesi şartları kararlaştırılmış, bu doğrultuda dava dışı yüklenicinin 02.11.2009 tarihli yazısı ile davalı Bankadan “Bankanız ile imzalamış olduğumuz 01.03.2008 tarihli protokol koşullarında alıcımız Sn. ...’a Bankanızca da uygun görülmesi halinde konut kredisi açılmasını” istemiştir. Bunun yanı sıra davalı Bankanın internet sitesinde (www.B.k..com) T. T. Projesinin anlaşmalı konut projeleri arasında gösterilmiş, “projeye özel faiz oranları ve avantajlı ödeme koşulları” için Banka şubelerinin yanı sıra “proje satış ofisi”nde bulunan stantlardan da kredi başvurusu yapılabileceği ilan edilmiş, yine projenin internet adresinde (www.t.t..com) yer alan proje tanıtımlarında “Kredi anlaşması yapılan A. ve D. ile yüzde 1 peşinat ile 120 aya kadar kredi kullanılabilir” şeklinde reklam yapılmıştır. Dosya kapsamındaki tüm bu deliller yukarıda yapılan açıklamalar ışığında değerlendirildiğinde, davacı tüketicinin davalı Banka ile imzaladığı kredi sözleşmesinin 4077 sayılı TKHK’nın 10/5 maddesi hükmüne göre bağlı kredi mahiyetinde olduğu ve Banka’nın anılan Kanun’da öngörülen çerçevede ayıptan dolayı tüketiciye karşı sorumluluğunun bulunduğu açıktır.”.

¹² ÜREM, s. 988; Yargıtay 13. HD, E. 2012/7057 K. 2012/10406 T. 17.04.2012: “Dosya içine sunulan Genel Kurul Toplantı Tutanağı vb. delillerden ve alınan tanık ifadelerinden anlaşılacağı üzere davalı bankanın ... şubesi yetkililerinin çeşitli tutum ve davranışlarıyla kredinin bağlı krediymiş ve banka ile inşaat şirketi arasında ilişki varmış intibainı uyandırdıkları sabittir. Davalı banka kendi personeli tarafından yaratılan bu durumdan sorumlu olacağından, bu husus gözardı edilerek, alınan kredinin bağlı kredi olmadığı benimsenmek suretiyle karar tesisi, usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”.

birinin yapılmayacak olması halinde diğzerinin de yapılmaması sözleşmeler arasında ekonomik birlik oluşturur¹³. Tüketicinin kredi veren ile yapmış olduğu sözleşme, normal tüketici kredi sözleşmelerinden farklı olarak belirli satıcı tarafından sağlanan bazı mal ya da hizmet teminine ilişkin yapılmaktadır. Ayrıca tüketici çekilen kredinin tamamını ya da belirli kısmını başka mal ya da hizmetin tedarikinde kullanamamaktadır. Sadece satıcı ile yapılan sözleşmede belirli olan o mal ya da hizmetin tedarikinde kullanılabilir. Bu durum, iki sözleşme arasındaki bağlantıyı sağlamaktadır¹⁴. Yukarıda ifade ettiğimiz bu özelliklerden dolayı bağlı kredi sözleşmelerinin tanımı ve unsurları, normal tüketici kredi sözleşmelerinden farklı olarak tüketicinin hak kaybına uğramaması için kanun koyucu tarafından kazuistik bir biçimde tek tek düzenlenmiştir.

B. Bağlı Kredi Sözleşmelerinin Unsurları

Bağlı kredi sözleşmelerinin TKHK m.30'da ifade edildiği üzere birtakım unsurları mevcuttur. İlk olarak tüketicinin krediyi çekmekteki amacı belirli bir malın ya da hizmetin finansmanın sağlanmasıdır. İkinci unsur ise satıcı/sağlayıcı ile tüketicinin yapmış olduğu sözleşme ve kredi sözleşmesi arasında ekonomik birliğin mevcut olmasıdır. Son olarak satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında sözleşme yapılmış olması gerekir¹⁵. TKHK m. 30/5'e göre kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı

¹³ ÇABRİ, s. 562; ARKAN, Sabih; "Tüketici Kredisi ve Uygulaması", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. XV, S. 1, Ankara 1989, s. 38; ÜREM, s.970; ERDEMİR, s. 19.

¹⁴ ÇABRİ, s. 562; ÜREM, s. 972.

¹⁵ DÖNEK, s. 47; ÜREM, s. 971 – 972; Yargıtay, HGK. E. 2013/2294 K. 2015/2330 T. 21.10.2015: "Bir başka deyişle bağlı krediler kural olarak üç taraflı bir hukuki ilişki kuran bir yapılanmayı ifade etmektedir. Söz konusu üç taraflı ilişkinin tarafları tüketici, mal satıcısı/hizmet sağlayıcısı ve kredi verendir. Bu üç taraflı ilişkide kural olarak birbirinden hukuken bağımsız en az iki sözleşme bulunur. Bu sözleşmelerden ilki satıcı/sağlayıcı ile tüketici arasında kurulan mal/hizmet temini sözleşmesi iken, ikinci sözleşme, tüketicinin satıcı/ sağlayıcı ile kurduğu sözleşmeyi finanse etmek üzere krediyi veren ile kurduğu kredi sözleşmesidir. Bu iki sözleşmenin yanı sıra bağlı tüketici kredileri kapsamında ortaya çıkan ilişkide genelde satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında yapılan bir "çerçeve sözleşme" kapsamında yer alan bu üç tarafın hepsi arasında bir ilişki bulunmaktadır ve kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasındaki ilişki nedeniyle tüketici belirli

arasında belirli bir malın ya da hizmetin finansmanına ilişkin sözleşme yoksa tüketicinin yapmış olduğu kredi sözleşmesi bağlı kredi sözleşmesine dahil olmayacaktır¹⁶.

1. Bir Malın ya da Hizmetin Finansmanın Sağlanması

Bağlı kredi sözleşmelerini normal kredi sözleşmelerinden ayıran en temel özellik, bağlı kredi sözleşmelerinin belirli bir mal ya da hizmetin finansmanını sağlamak amacıyla yapılmasıdır¹⁷. Normal kredi sözleşmelerinde, tüketici kredi sözleşmesinin yapılmasından sonra kredinin hangi mal ya da hizmetin temininde kullanılacağına ilişkin kısıtlama yoktur¹⁸. Kısaca bağlı kredi sözleşmeleri ile tüketicinin kredi üzerinde tasarruf yetkisi kısıtlanmakta, sadece belirli mal ya da hizmetin temininde bu kredi kullanılmaktadır¹⁹. Tüketicinin kredi sözleşmesini yapmasından sonra kredi satıcı ya da sağlayıcı verilmektedir²⁰.

---

bir marka malı almaya ya da belirli bir kişiyle sözleşme yapmaya yönlendirilmektedir. Tüm bu hallerde bağlı kredi ilişkisi kapsamında kurulan bu kredi sözleşmesine “bağlı kredi sözleşmesi” adı verilmektedir. Bağlı kredinin varlığı halinde bankanın sorumluluğunu kredi miktarı ile sorumlu olduğu şeklinde anlamak gerekir.”

¹⁶ YILMAZ, s. 55; DÖNEK, s. 47; ALTOP, s. 431; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 272; ÜREM, s. 998.

¹⁷ DÖNEK, s. 49; YENİCE ÖZGÖZ, s. 12; AKİPEK ÖCAL, s. 406; ÇALDAĞ, s. 34; KAYAR, s. 80; ÜNLÜTEPE, s. 324; USTA, s.37; YILMAZ, s. 407; YILMAZ, Belirli, s. 52; ÜREM, s.976; YENİCE ÖZGÖZ, s.12; ERDEMİR, s. 24; DALKILIÇ DEMİR, s. 61; ÜZELER, s. 62 – 63; KALENDER, s. 149.

¹⁸ ÜREM, s.974.

¹⁹ DÖNEK, s. 50; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 271; ÜREM, s. 997; ÜZELER, s. 64; 13. HD. E., 2009/14602, K., 2010/8840 T., 17.06.2010: “4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması yada belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Davalının araç satın almada kullanmak üzere davacı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Kredi tutarı davalının hesabına aktarıldıktan sonra onayı

2. Ekonomik Birlik

Bağlı kredi sözleşmelerinde yapılan kredi sözleşmesinde satıcı ya da sağlayıcının tüketici ile yapmış olduğu sözleşme arasında ekonomik birlik bulunması gerekir²¹. Bu iki sözleşme birbirine bağlı olup kredi sözleşmesi, satıcı ile yapılan mal ya da hizmetin finansmanının temini amacıyla yapılmaktadır. Ekonomik birlik unsurunun en önemli özelliği; satıcı ya da sağlayıcının sözleşmeyi gereği gibi ifa etmemesi, ayıplı ifa etmesi ya geç ifa etmesi durumunda tüketicinin satıcıya karşı haklarını kredi verene de karşı da ileri sürebilmesidir²². Ekonomik birliğin hangi hallerde oluşacağı TKHK m. 30/2’de ifade edilmiştir²³.

Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği durumda tüketici, satıcı ya da sağlayıcıdan temin edeceği hizmet ya da

---

ile satıcı firmaya havale edilmiştir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, davacı bankanın davalıya kullandırdığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, değinilen bu yönler gözetilerek davalının kredi sözleşmesinde yazılı taksitlerin ödememesi nedeniyle takibe konu miktar yönünden sorumluluğu değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”

²⁰ ERDEMİR, s. 25.

²¹ DÖNEK, s. 50; KİTİZ EKER, s. 76; YENİCE ÖZGÖZ, 15; ALTOP, s. 431; ÇABRİ, s. 563; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 269; ÇALDAĞ, s. 35; GÜLTEKİN, s. 3101; ÜNLÜTEPE, s. 324; USTA, s.37; ARKAN, Tüketici, s. 40; YILMAZ, Belirli, s. 51; ÜREM, s. 980; ERDEMİR, s. 26; DALKILIÇ DEMİR, s. 61; ÜZELER, s. 65.

²² KİTİZ EKER, s. 76; AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 141; YILMAZ, s. 408; ARKAN, Uygulama, s. 38.

²³ KİTİZ EKER, s. 76; ALTOP, s. 431; AKİPEK ÖCAL, s. 405; AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 141; ÇABRİ, s. 563; YAVUZ, s. 850; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 269; ÇALDAĞ, s. 36; GÜLTEKİN, s. 3101; ÜNLÜTEPE, s. 325; USTA, s.37; REİSOĞLU, Tüketici, s. 67; YILMAZ, s. 408; YILMAZ, Belirli, s. 51; ÜREM, s. 984; ERDEMİR, s. 27; DALKILIÇ DEMİR, s. 63; KALENDER, s. 149. TKHK M. 30/2: “*Ekonomik birliğin varlığı; a) Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği, b) Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı, c) Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği, durumlarından en az birinin varlığı hâlinde kabul edilir.*”

mal karşılığında satıcı ya da sağlayıcı ile kredi sözleşmesi yapmaktadır²⁴. Kredi verenin tüketici ile kredi sözleşmesi yapmasında satıcı/sağlayıcının hizmetlerinden yararlanması halinde kredi veren ile satıcı arasında ekonomik birliğin olduğu kabul edilmektedir²⁵. Satıcı/sağlayıcının kredi

²⁴ YILMAZ, s. 53–54; YILMAZ, Belirli, s. 54; ÜREM, s. 987 - 988; YENİCE ÖZGÖZ, s.17; ERDEMİR, s. 27, Yargıtay 3. HD, E. 2017/10872 K. 2018/12039 T. 26.11.2018: “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un 30. maddesine göre bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ekonomik birliğin tanımı yapılmıştır. Ekonomik birliğin varlığı; satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği, üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı, belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği durumlardan en az birinin varlığı halinde kabul edilmektedir. Kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda, ortada bir bağlı kredinin var olduğu söylenebilir. Bunun sonucu olarak, satın alınan malın veya hizmetin hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması halinde müteselsilen sorumludur.”.

²⁵ YILMAZ, Belirli, s. 55; ÇABRİ, s. 563 – 564; ÇALDAĞ, s. 37; ÜREM, s. 991; DÖNEK, s. 74; YENİCE ÖZGÖZ, s. 19; ERDEMİR, s. 29; Yargıtay 13. HD, E. 2016/26127 K. 2019/8904 T. 26.09.2019: “Anılan maddede atıfta bulunulan Kanunun “Tüketici Kredisi” başlıklı 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile verilmesi durumunda satılan malın veya hizmetin hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmemesi halinde kredi verenin tüketiciye karşı satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen sorumlu olacağı, 10/B maddesinin dokuzuncu fıkrasında da konut finansmanından kaynaklanan işlemlerde kredi veren konut finansmanı kuruluşunun, krediyi belirli bir konutun satın alınması ya da belirli bir satıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda, konutun hiç ya da zamanında teslim edilmemesi halinde kredi veren satıcı ile birlikte, tüketiciye karşı, kullanılan kredi miktarı kadar müteselsilen sorumlu olacağı ve verilen kredilerin ipotek finansmanı kuruluşlarına, konut finansmanı fonlarına veya ipotek teminatlî menkul kıymet teminat havuzlarına

sözleşmesinin yapılmasına aracılık etmesi durumuna uygulamada sıklıkla karşılaşılmaktadır. Burada, satıcı/sağlayıcının kredi verene kendi iş yerinde belirli bir yeri tahsis etmesi durumu söz konusu olabilir. Satış sözleşmesinin yapılmasından sonra satıcı/sağlayıcı tüketiciyi direkt olarak kredi verene yönlendirmektedir²⁶.

Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği durumlarda da yapılan kredi sözleşmesi ile satış sözleşmesi arasında ekonomik bağın varlığı kabul edilmektedir²⁷. Bu durumda kredi sözleşmesinde malın ya da hizmetin genel bilgilerinin verilmesi yeterli olmaz. Çünkü genel olarak konut ya da taşıt kredisi ibaresi bağlı kredi sözleşmesi için yeterli olmamaktadır. Ayrıca malın bazı özelliklerinin, örneğin markası veya modeli ya da hangi satıcı/sağlayıcıdan temin edilmesine ilişkin bilgilerin, yer alması gerekir. Ancak malın ya da hizmetin genel olarak ifade edilmesi, uygulamada bağlı kredi sözleşmelerinin kurulmasına engel taşımamakla birlikte bu

---

devrolması halinde dahi, kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğunun devam edeceği öngörülmüştür. Avrupa Birliği Konseyi'nin 87/102/CCE sayılı Yönergesi'nde de, kredi kurumunun satıcı ile sözleşme yapması ve bu çerçevede çıkarılacak ve dağıtılacak olan tüketici kredisinin sadece sözleşmeyi yapan satıcının müşterilerine tahsis edileceği öngörülmüştür. Banka veya finansman şirketi ile sözleşme yapan satıcı, müşterisini doğrudan sözleşme ile bağlı olduğu kredi kurumuna göndermekte ve bu suretle müşteri ile kredi kurumu arasında aracılık rolünü de üstlenmektedir."

²⁶ ÇABRİ, s. 564; ERDEMİR, s. 30.

²⁷ DÖNEK, s. 53; ÇABRİ, s. 565; ÇALDAĞ, s. 38; ÜREM, s. 993 - 994; YENİCE ÖZGÖZ, s. 21; ERDEMİR, s. 31; Yargıtay 13. HD, E. 2014/45144 K. 2015/37148 T. 17.12.2015: "Açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde bakıldığında bağlı kredi, belirlenmiş bir mal veya hizmetin tedariki için verilen kredi olup tüketici, krediyi veren kuruluş ve imalatçı/satıcı arasında üçlü bir ilişkiyi gerektirir. Bu ilişkide kredi veren kuruluş ile satıcı arasında kurulan anlaşma gereğince kredi veren kurum, satıcı kurundan satın alınacak bir mal veya tedarik edilecek bir hizmet için, müşteriye nakdi yardım sağlamayı üstlenirken, tüketici de bu anlaşmada belirlenen malı satıcıdan kredi veren kuruluş ile aralarındaki borç ilişkisi çerçevesinde satın almaktadır."

durumda satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında yapılan çerçeve sözleşmeye bakılması gerekir²⁸.

3. Satıcı ya da Sağlayıcı ile Kredi Veren Arasında Sözleşme Yapılmış Olması

Bağlı kredi sözleşmelerinin kurulması için satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında çerçeve sözleşme yapılmış olması gerekir²⁹. Bu unsur bağlı kredi sözleşmesinin kurulması için en önemli unsurdur. Çünkü TKHK m. 30/5'de belirttiği üzere kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın tüketicinin yapmış olduğu kredi sözleşmeleri bağlı kredi sözleşmesi olarak sayılmaz³⁰.

²⁸ YILMAZ, s. 50; DÖNEK, s. 50; KİTİZ EKER, s. 77; YENİCE ÖZGÖZ, s. 14; ERDEMİR, s. 31.

²⁹ DÖNEK, s. 55; ÇABRİ, s. 565; REİSOĞLU, Konut, s. 81; ARKAN, Uygulama, s. 39 – 40; ERDEMİR, s. 34 – 35; DALKILIÇ DEMİR, s. 64 – 65; KALENDER, s. 150.

³⁰ DÖNEK, s. 55; ÇABRİ, s. 565; YILDIRIM, AKKAYAN, s. 271; ÜREM, s. 997; ERDEMİR, s. 35; Yargıtay 13. HD. 2014/48320 K. 2016/5944 T. 25.02.2016: “4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü olanaksızdır. Davacının konut satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Konut satış sözleşmesi ve broşürlerde de davalı bankanın adı hiç geçmemiştir. Öyle olunca bankanın davacıya kullandığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, değinilen bu yönler gözetilerek davalı banka hakkındaki davanın husumet yönünden reddi gerekirken aksine düşünce ile yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” Yargıtay 13. HD. 2010/ 5104 K. 2010/17480 T. 21.12.2010: “4077 Sayılı Yasanın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. Bu koşulları taşımayan tüketici kredisinin bağlı kredi olarak kabulü

Kanun koyucu satıcı/sağlayıcı arasında sözleşmenin yapılmış olmasını ifade ederken sözleşmenin ne şekilde yapıldığını ifade etmemiştir. Bundan dolayı satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasındaki sözleşmenin yazılı olarak yapılması şart değildir³¹. Taraflar arasında anlaşmanın varlığı şüphe gerektirmiyor ve yapılan sözleşme ekonomik birlik oluşturuyorsa bu sözleşme, bağlı kredi sözleşmesi olarak sayılacaktır³². Taraflar aralarındaki iş birliğini açık ya da zımni olarak ortaya koyabilirler³³.

---

olanaksızdır. Davacı ...'nin araç satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiştir. Kredi tutarı davacının havale talimatı üzerine diğer davalı şirketin hesabına aktarılmıştır. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, davalı bankanın davacıya kullandırdığı kredinin bağlı kredi niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, değinilen bu yönler özetilerek T... Bankası hakkındaki davanın reddi gerekirken aksine düşünce ile yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”

³¹ ÇABRİ, s. 566; REİSOĞLU, Tüketici, s. 67; YILMAZ, Belirli, s. 53; ÜREM, s. 982; DÖNEK, s. 54; YENİCE ÖZGÖZ, s.23; ERDEMİR, s. 36; Yargıtay 13. HD. 2006/11331 K. 2016/15280 T. 22.11.2006: “Somut olayda davalı banka, verdiği krediyi 17.11.2003 tarihli proforma faturaya bağlı olarak vermiş olup, proforma faturada kredi ile alınan aracın 2004 model Citroen C3 1.4 HDI 16V marka ve modellenli olduğu açıkça anlaşılmasına göre, bağlı kredi kullandıran davalı bankanın da sorumlu tutulması gerekirken, bu davalı hakkında mahkemece yanlış değerlendirme sonucu red kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”

³² EREN, Özel, s. 513; ÇALDAĞ, s. 41; ÜREM, s. 982 – 983; YENİCE ÖZGÖZ, s.24; ERDEMİR, s. 36; Yargıtay 13. HD. E., 2015/13797 K. 2016/9896 T., 07.04.2016: “Davacı banka ile davalı arasındaki ihtilaf, davalının Palmiye Konakları projesi kapsamında satın aldığı bağımsız bölümün satış bedelini ödemek için kullandığı konut kredisinin bağlı kredi niteliğinde olup olmadığı hususundadır. Dava tarihinde yürürlükte bulunan 4077 sayılı Yasanın 10. maddesinin 5. fıkrasında bağlı kredi düzenlenmiştir. Bu madde hükmüne göre; kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda satılan malın veya hizmetin hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmemesi halinde kredi veren tüketiciye karşı satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen sorumlu olur. Dosya arasında bulunan davacı bankanın

III. BAĞLI KREDİ SÖZLEŞMESİNDE KREDİ VERENİN HUKUKÎ SORUMLULUĞU

A. Kredi Verenin Satıcı ya da Sağlayıcı ile Müteselsil Sorumluluğu

Bağlı kredi ilişkisi, üç köşeli iki ayrı sözleşmeden meydana gelmektedir. Yapılan sözleşmeler kendi içinde bağımsız olsalar da her biri birbirine bağlıdır³⁴. Her sözleşme, nisbi niteliğine ek olarak ekonomik açıdan da birlik teşkil eder. Bu durumda tüketicinin ayrıca korunması gerekir. Tüketicinin mal ya da hizmet edinimi amacıyla satıcı/sağlayıcı ile satış sözleşmesi yapması ve daha sonra bu sözleşme ile ilişkili olarak kredi verenin satış sözleşmesinin bedelinin tamamının ya da bir kısmının finansmanının sağlanması amacıyla kredi sözleşmesi

---

internet sitesinde yer alan ilan metninde, projeye ilişkin bilgilerin yer aldığı, kredi başvurusunun yapılabileceği şubelerin gösterildiği, ayrıca projenin satış ofisindeki ... standında da kredi başvurusu yapılabileceği belirtilmektedir. Daha da önemlisi Dairemizin dava konusu yapı ile ilgili aynı hususta verdiği emsal kararları da, kullanılan kredinin bağlı olduğu yönünde olup, mahkemece, davalı bankanın da kullandığı kredi miktarı ile sınırlı olarak sorumlu olduğu gözetilerek bu doğrultuda bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme ve yazılı gerekçe ile asıl davanın kabulü ile birleşen davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.”

³³ YILMAZ, s. 52; DÖNEK, s. 55; ÇABRİ, s. 566; ÜREM, s. 988; ERDEMİR, s. 37 – 38; Yargıtay 13. HD. E., 2014/23736 K., 2015/17671 T., 02.06.2015: “Davacının pilotaj lisansı eğitimi satın almada kullanmak üzere davalı bankadan kredi kullandığı sabittir. Her ne kadar; Davacı ile davalı arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği belirtilmediği gibi, satıcı ismi de belirtilmemiş ise de; dava dilekçesi ekinde sunulan kredi başvuru formu üzerinde bulunan “...” kaydı ve davalı tarafça dosyaya sunulan dava konusu krediye ilişkin belgeler arasında yer alan ve dava dışı ...tarafından düzenlenmiş öğrenci belgesi nazara alınarak; Mahkemece, kredi başvuru formunun aslı dosyaya getirtilerek ve gerekirse banka kayıtları üzerinde yerinde inceleme yetkisi de tanımak suretiyle uzman bankacı bilirkişi incelemesi yapılmak suretiyle karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”

³⁴ YAVUZ, s. 850.

yapması durumunda bağlı kredi sözleşmesinin geçerli olacağını ifade etmiştik.

TKHK m. 30/4'e göre satıcı malı veya hizmeti hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa etmezse tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim seçimlik hakkını kullanması hâlinde satıcı/sağlayıcı kredi veren ile müteselsilen sorumludur³⁵. Ayrıca TKHK madde 35/2'e göre konut finansmanı kredisi konusu olan konutun satıcı tarafından hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin TKHK'nun 11. maddesinde düzenlenen seçimlik haklarından birini kullanması halinde konut finansmanı kuruluşu ve satıcı tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacağı açıkça düzenlemiştir³⁶.

-
- ³⁵ AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 142; ALTOP, s. 431; AKİPEK ÖCAL, s. 406; ÇABRİ, s. 568 – 569; YAVUZ, s. 850; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 384; AYDOĞDU, s. 591; CEYLAN, Ebru; “Tüketici Kredileri - II”, Tüketicinin Korunması Semineri, ANKARA 2007, s. 132; GÜLTEKİN, s. 3101; KAYAR, s. 89; USTA, s. 36; REİSOĞLU, Tüketici, s. 67; YILMAZ, s. 408; ARKAN, Tüketici, s. 41; ÖZTEK, s. 8; YENİCE ÖZGÖZ, s. 45; ERDEMİR, s. 194; DALKILIÇ DEMİR, s. 69 – 70; ÜZELER, s. 121 – 122; KALENDER, s. 153 – 154; GEZDER, s. 198, Yargıtay 13. HD. E., 2011/6195 K., 2011/14088 T., 07.10.2011: “4822 sayılı Kanunla değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un ayıplı mal ile ilgili 4. maddesinin 3. fıkrasında, “İmalatçı-üretici, satıcı, bayi, acente, ithalatçı ve 10. maddenin beşinci fıkrasına göre kredi veren ayıplı maldan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur. Ayıplı malın neden olduğu zarardan dolayı birden fazla kimse sorumlu olduğu takdirde bunlar müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.”; ayrıca aynı Kanun'un 10. maddesinin 5. fıkrasında, “Kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda satılan malın veya hizmetin hiç veya zamanında teslim edilmemesi halinde kredi veren tüketiciye karşı satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen sorumlu olur.” hükümleri kredi verenin sorumluluğunu düzenlemiştir. Bu nedenle, ürünün satıcı şirket tarafından tüketiciye teslim edilmediği gibi ürünün teslim edilmemesinden diğer davalı finans şirketi de bağlı kredi nedeniyle sorumlu olduğu açıktır.”
- ³⁶ ACAR, Faruk; “Konut Finansmanı Sözleşmelerinde Bağlı Kredi Kavramının Yapısı ve Hukuksal Niteliği”, *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu*, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 118; ÇABRİ, s. 690; KAPAĞAN, s. 78;

Yukarıda bahsedilen kredi veren ile satıcı/sağlayıcının müteselsilen sorumlu olması, her iki sözleşmenin birbirleri ile bağlantılı olmasından kaynaklanmaktadır. Satıcı/sağlayıcının müteselsilen sorumlu olması sadece hiç ifa edilmeme ya da ayıplı ifa edilmeden kaynaklı olmaz. Tüketicinin sözleşmeden dönme ya da sözleşme bedelinden indirim hakkını kullanması durumunda da kredi veren, satıcı/sağlayıcı ile müteselsilen tüketiciye karşı sorumlu olacaktır³⁷. Ancak tüketicinin, malın ayıplı ifa edilmesi sonrasında ayıbın ücretsiz onarılması ya da ayıpsız bir benzeri ile değiştirilmesi seçimlik hakkınıda kredi veren satıcı/sağlayıcı ile müteselsilen sorumlu olamayacaktır³⁸. Söz konusu ayıplı malın ücretsiz onarılması ya da ayıpsız bir benzeri ile değiştirilmesi, kredi sözleşmesini etkilemez.³⁹ Tüketicinin seçimlik hakkını kullanmasından sonra satıcı/sağlayıcının satış konusu mal varlığında var olan ayıbı gıdermemesi ya da ayıpsız bir benzeri ile

---

ERDEMİR, s.194; DALKILIÇ DEMİR, s. 70; KALENDER, s. 154; Yargıtay 3. HD. E., 2020/5814 K., 2021/6485 T., 14.06.2021: “4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 4/3. maddesinde “İmalatçı-üretici, satıcı, bayi, acente, ithalatçı ve 10 uncu maddenin beşinci fıkrasına veya 10/B maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre kredi veren, ayıplı maldan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur. 10/B maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu teslim tarihinden itibaren 1 yıl süre ve kullandığı kredi miktarı ile sınırlıdır. Konut finansmanı kuruluşları tarafından 10/B maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre verilen kredilerin devrolması halinde dahi, kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu devam eder. Krediyi devralan kuruluş bu madde kapsamında sorumlu olmaz. Ayıplı malın neden olduğu zarardan dolayı birden fazla kimse sorumlu olduğu takdirde bunlar müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.” hükmü gereğince davacı ile davalı ... arasında imzalanan sözleşmenin 4077 sayılı yasanın 10B maddesinde düzenlenen bağlı kredi olduğu anlaşılmaqla, dava konusu taşınmazın davacıya teslim edilip edilmediği teslim edilmişse teslim tarihi belirlenerek davanın açıldığı tarihte 4077 sayılı yasanın yürürlükte olduğu ve söz konusu yasa hükümlerinde bağlı kredi veren kuruluşun sorumluluğu için teslim tarihinden itibaren 1 yıllık hak düşürücü sürenin öngörüldüğü nazara alınarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde eksik inceleme ile hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.”.

³⁷ USTA, s.37.

³⁸ KİTİZ EKER, s. 77; ÇABRİ, s. 322; ERDEMİR, s. 198; GEZDER, s. 202.

³⁹ AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 109; ÇABRİ, s. 562; YENİCE ÖZGÖZ, s. 59.

değiştirmemesi durumunda kredi veren, satıcı/sağlayıcı ile tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olur⁴⁰. Bunlara ek olarak tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir⁴¹.

Kredi verenin müteselsilen sorumluluğunu düzenleyen hükümler emredici hükümlerdir⁴². Bu hükümlere aykırı olarak sözleşme

---

⁴⁰ ALTOP, s. 432; ÇABRİ, s. 349; YENİCE ÖZGÖZ, s. 59; KALENDER, s. 159.

⁴¹ Yargıtay 7. HD. E., 2021/1997 K., 2022/5535 T., 27.09.2022: “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un 30. maddesine göre bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir.

Kredi verenin, tüketici kredisini belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda, ortada bir bağlı kredinin var olduğu söylenebilir. Bunun sonucu olarak, yürürlükteki Kanun’a göre tüketici, satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim isteme haklarından birini kullanması halinde kredi verene başvuruda bulunabilecektir. Bu kapsamda, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun m. 30, f. 4, c. 2’ye göre “Tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir. Tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması hâlinde, o güne kadar yapmış olduğu ödemenin iadesi hususunda satıcı, sağlayıcı ve kredi veren müteselsilen sorumludur.” hükmü düzenlenmiştir.”

⁴² CEYLAN, s. 134; ARKAN, Uygulama, s. 46 – 47; Yargıtay 13. HD. E., 2015/40531 K., 2018/3017 T. 13.03.2018: “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 35/2. maddesinde “Bağlı kredilerde, konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından birini kullanması hâlinde, satıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu; konutun teslim edilmemesi durumunda konut satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen konut teslim tarihinden, konutun teslim edilmesi durumunda konutun teslim edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.” hükmü gereğince davalı bankanın sorumluluğu kredi miktarı ve konutun tesliminden itibaren sadece 1 yıllık süre ile sınırlıdır. Söz konusu olan bu süre emredici hukuk kuralı olması sebebiyle hak düşürücü süredir. Hak düşürücü süreler hakim tarafından taraflarca ileri sürülmesi bile her aşamada resen gözetilir.”

yapılamaz⁴³. Yapılan hüküm tüketici aleyhine haksız şart teşkil edecek TKHK m. 5'e göre akdedilen sözleşmelerde yer alan haksız şartlar kesin olarak hükümsüz olacaktır.

B. Kredi Verenin Müteselsil Sorumluluğunu Doğuran Haklar

1. Tüketicinin Sözleşmeden Dönme Hakkını Kullanması

Kanun Koyucu TKHK madde 30/4'e göre bağlı kredi sözleşmesi ile finanse edilen malın veya hizmetin satıcı/sağlayıcı tarafından hiç ya da gereği gibi teslim ya da ifa edilmemesi halinde tüketicinin sözleşmeden dönme veya bedelden indirim seçinlik haklarının kullanması halinde, kredi veren ile satıcı/sağlayıcı tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır⁴⁴. Ayrıca tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması hâlinde de tüketicinin o güne kadar yapmış olduğu kredi ödemesinin iadesini satıcı/sağlayıcı kredi veren ile tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır. Bu durumda tüketici, sözleşmeden dönme hakkını kullanırsa sözleşmede verilenlerin iadesi söz konusu olacaktır.

⁴³ KİTİZ EKER, s.77; KAYAR, s. 80; DÖNEK, s. 70; KAPAĞAN, s. 76; ERDEMİR, s. 197; DALKILIÇ DEMİR, s. 66; Yargıtay 13. HD. E. 2003/13819 K. 2004/1888 T. 19.2.2004: “*Taraflar arasında düzenlenen 17.11.1998 tarihli bireysel kredi sözleşmesinin 7. maddesi kredinin verilmiş tarihinden sonra kendisi ile mal ve hizmet sunan kişi ve kuruluşlar arasında çıkacak uyuşmazlıklardan veya malın ayıplı olması... vb. hallerde bankanın hiçbir sorumluluğu olmayacağı ve bunların da kredi borcunun geri ödenmesi hususuna hiçbir etkisi olmayacağını kabul ve taahhüt eder*” denmektedir. Ancak bu madde 4077 sayılı Kanun’un 6/1. maddesi uyarınca tüketici aleyhine haksız şart teşkil etmekte olup, 6/2-3 maddeleri uyarınca tüketici için sağlayıcı değildir. Davalı 4077 sayılı Kanun’un 4/3. maddesi gereği “sağlayıcı bayi acente” ve 10. maddesinin 5. fıkrasına göre “kredi veren ayıplı hizmetten ve ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zarardan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçinlik haklarından müteselsilen sorumludur” denmektedir. Bu durumda davalının kredi veren olarak ayıptan sorumlu olacağı gözetilerek mahkemece işin esasına girilip delillerin değerlendirilmesi suretiyle hasıl olacak sonuca göre hüküm kurulması gerekirken yazılı gerekçe ile davanın reddi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.”

⁴⁴ ALTOP, s. 431; AKİPEK ÖCAL, s. 406; YAVUZ, s. 850; YENİCE ÖZGÖZ, s. 59; KALENDER, s. 164.

Kredi veren tüketici ile satıcı/sağlayıcı arasında yapılan sözleşmeye taraf olmasa da bağlı kredi ilişkisi gereği tüketicinin sözleşmeden dönmesi sebebiyle satıcı/sağlayıcıyla beraber tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır. Uygulamada özellikle satıcı/sağlayıcının iflas etmesi ya da aciz halinde olması nedeniyle sözleşmeden verilenlerin iadesi talep edildiğinde tüketicinin hak kaybına uğramasının önüne geçilmektedir.⁴⁵ Tüketici sözleşme bedelinin iadesini talep ettiğinde kredi veren de tüketiciye karşı sorumlu olmaktadır.

Doktrindeki bir görüş, sözleşmeden dönme durumunda tüketicinin satış bedelini doğrudan kredi verenden talep edemeyeceğini, ancak sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre talebin söz konusu olabileceğini ifade etmiştir. Biz bu görüşe katılmamaktayız. Çünkü kanun koyucu TKHK m. 30/4 ve 35/2'ye göre mal veya hizmetin hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi halinde tüketiciye karşı kredi veren satıcı/sağlayıcı ile tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır. Kanun koyucu kredi vereni, sözleşmede taraf olmasa dahi tüketiciye karşı sözleşmede tarafmış gibi sorumlu tutmuştur.

Tüketicinin sözleşmeden dönmesi durumunda ise kanaatimizce sözleşmenin sona ermesine kadar geçen süre içerisinde kredi verene ödenen faiz, iade kapsamına dahil olmayacaktır⁴⁶. Çünkü kredi veren, kredi miktarındaki paranın kullanılmasından kaynaklı olarak hak kaybına uğrar. Kredi veren, o paradan mahrum kaldığı süre boyunca paradan elde edeceği ekonomik getiriden de mahrum kalmış olur. Sözleşmede verilenlerin iadesi durumunda tüketicinin, kredi verene düzenli olarak ödenen faizi iade etmesi mümkün değildir⁴⁷. Ancak Yargıtay'ın bu

⁴⁵ ARKAN, Uygulama, s. 44.

⁴⁶ YENİCE ÖZGÖZ, s. 61; ERDEMİR, s. 207.

⁴⁷ YENİCE ÖZGÖZ, s. 61; ERDEMİR, s.207; Yargıtay 13. HD. E., 2006/14920 K., 2007/4783 T., 05.04.2007: “Davacı tarafından satın alınan aracın 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde belirtildiği şekilde ayıplı mal olduğu, onarım hakkının kullanılmasına rağmen aynı arızanın ikiden fazla ve sık tekrarlaması nedeniyle tüketicinin yasanın belirtilen seçimlik haklarından sözleşmeden cayma hakkını kullandığı dosya kapsamı ile anlaşılmakta olup, davacının araç bedelini isteyebileceğinden mahkemece bu yöne ilişkin verilen kararda bir isabetsizlik yoktur. Ancak anılan yasanın 4/2 maddesinde “bedel iadesi”nden söz edilmiş olup, bundan maksat araç alınırken kararlaştırılan ve ödenen toplam satış bedelidir. Somut olayda olduğu gibi, şayet araç tüketici kredisi kullanılarak alınmış ve tüketici bu nedenle kredi kullandığı

görüşün aksine kararları da mevcuttur. Yargıtay'a göre sözleşmeden dönme nedeniyle kredi veren yalnızca tüketicinin kredi taksitlerinin iadesinden sorumlu olmayıp tüketicinin ödemiş olduğu kredi faizleri de iade kapsamındadır⁴⁸.

2. Tüketicinin Bedelden İndirim Hakkını Kullanması

Bağlı kredi sözleşmelerinde bankanın müteselsilen sorumluluğuna yol açan diğer seçimlik hak ise tüketicinin bedelden indirim talep etmesi durumudur. Buna ek olarak TKHK m. 30/4'e göre

---

bankaya bir faiz ödemiş ise, ödenen tüketici kredisi faizinin satış bedeli içinde değerlendirilmesi olanaksızdır. Bankalar para alıp satan ticari müesseseler olup, davalı banka, peşin olarak davacıya ödediği 20.000.000.000 lirayı taksitle geri almak koşuluyla 25.798.179.114 liraya satmıştır. Aracın tüketici kredisi ile alınması sadece tüketicinin tercihinde olan bir durumdur. Peşin sağlanan bu krediye faiz uygulanmasında da yasaya veya sözleşmeye bir aykırılığı yoktur. Bankaya ödenen kredi faizinin 4077 sayılı Yasanın 4/2 maddesinde belirtilen dolaylı zarar olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Böyle olunca mahkemece davacının araç satış bedeli olarak ödediği 34.676.531.730 liranın tahsiline karar verilmesi gerekirken, buna ödenen kredi faizinin de ilavesi ile 40.474.620.846 liraya hükmedilmesi usul ve yasaya aykırıdır.”

⁴⁸ DÖNEK, s. 75; Yargıtay 13. HD. E., 2016/7374 K., 2019/1733 T., 13.02.2019: “Somut olayda, dava dışı ... İnş. Turz. San.Tic. A.Ş. ile davalı banka arasında davaya konu proje için protokol akdedilmiş olduğu ve müteahhitten protokol kapsamında bankaya davacının muhtemel borçlarına karşılık garantör taahhütnamesi verdiği, müteahhit ile davacı arasında akdedilmiş olan inşaat sözleşmesinin 5.maddesinde; peşinat sonrası kalan bakiye Şekerbank'tan sağlanacak hükmünü yer aldığı anlaşılmaktadır. Dava dışı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan davacıya davalı banka tarafından kredi kullanılacağı ve bu kredinin niteliği itibariyle bağlı kredi olduğu anlaşılmaktadır. 4077 sayılı Yasanın 10/5 ve 10/B-9. maddesi gereğince bağlı kredi kullandıran davalı Banka da, taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zarara satıcı şirketle birlikte davacıya karşı müteselsilen sorumludur. Dosya kapsamından müteahhit firmanın inşaata hiç başlamamış olduğu anlaşılmıştır. Sözleşmeden dönme hakkını kullandığı anlaşılan davacının kullandırılan kredi miktarı ile sınırlı olarak bankanın sorumlu olduğu ve konut kredisi içinde olan kredi faizlerinden de davalı bankanın sorumluluğu kabul edilerek sonucuna uygun karar verilmelidir. Mahkemenin bu yönleri gözardı ederek yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”

tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir⁴⁹. Kanun hükmünden de anlaşıldığı üzere tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması halinde kredi veren, kredi ödemelerini yeni duruma göre uyarlamak zorunda olup, kredi ödeme planını da buna göre yeniden düzenlemek zorundadır⁵⁰.

Tüketicinin sözleşmede bedelden indirim talep etmesi hakkı, temelde sözleşme koşullarını değiştiren ya da değiştirmeye yönelik olan yenilik doğurucu bir haktır⁵¹. Tüketicinin bu beyanının kredi veren tarafından onaylanmasına gerek yoktur. Tüketicinin bu hakkını kullanması halinde kredi verenin kredi sözleşmesinden düşme yükümlülüğü doğar.

3. Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Zararların Tazmininde Kredi Veren Sorumluluğunun Doğup Doğmayacağı Sorunu

Mülga 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun madde 4/A -3 kapsamında kanun koyucu; sağlayıcı, bayi, acente ve 10. maddenin beşinci fıkrasına göre kredi verenin; ayıplı hizmetten, ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zarardan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumlu olacağını ifade etmiştir. Günümüzde tüketicinin, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 11. maddesinin 6. fıkrasına göre seçimlik haklarından birine ek olarak 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebileceği açıkça belirtilmiştir. Ancak TKHK'un Bağlı Krediler bölümünde tüketicinin seçimlik haklarına ek olarak satıcı/sağlayıcının sözleşmeye aykırılıklarından doğan doğrudan doğruya zararlardan kredi verenin sorumlu olup olmayacağı düzenlenmemiştir.

Kanaatimizce satıcı/sağlayıcının sözleşmeye aykırı hareket etmesinden dolayı tüketicinin seçimlik haklarına ek olarak doğrudan doğruya doğacak zararlardan kredi veren de satıcı/sağlayıcı beraber

---

⁴⁹ ALTOP, s. 431; AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 142; GÜLTEKİN, s. 3101; USTA, s.37; YENİCE ÖZGÖZ, s. 62; ERDEMİR, s. 199; KALENDER, s. 160; GEZDER, s. 202.

⁵⁰ AKİPEK ÖCAL, s. 406; YAVUZ, s. 851.

⁵¹ YENİCE ÖZGÖZ, s. 62; KALENDER, s. 164.

müteselsilen sorumlu olacaktır⁵². Dolayısıyla malın ya da hizmetin hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesinden satıcı/sağlayıcının kusuru bulunması halinde dahi tüketicinin doğan zararlarından kredi verenden satıcı/sağlayıcı ile sorumlu olacaktır⁵³. Bu durumda müteselsilen sorumluluğun sonucu olarak kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasındaki iç ilişki yani rücu ilişkisi saklıdır⁵⁴.

Aksine Yargıtay tüketicinin, satıcı/sağlayıcının sözleşmeye aykırı hareket etmesinden dolayı uğradığı doğrudan doğruya zararlardan kredi verenin sorumlu olmayacağı görüşündedir⁵⁵. Yargıtay'a göre kredi

---

⁵² ÇABRİ, s. 573; YENİCE ÖZGÖZ, s.65; ERDEMİR, s. 202; DALKILIÇ DEMİR, s. 72; KALENDER, s. 167; Yargıtay 13. HD. E., 2016/20787 K., 2019/7451 T., 16.09.2019: “Davacının dava dışı şirketle arasında imzalanan satış vaadi sözleşmesinin “Konutların teslim süresi, Tarzı ve Kullanım Şekli” başlıklı kısmında gayrimenkulün teslim süresi inşaata başlama tarihinden itibaren 12 ay olarak belirlenmiş, bu sürenin dava dışı şirket tarafından 6 ay daha uzatılabileceği düzenlenmiştir. Her iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde, alacaklı temerrüde düşen borçludan TBK.125. vd. (BK. 106. vd.) maddeleri çerçevesinde aynen ifa ve gecikmeden dolayı uğradığı zararının veya aynen ifayı reddederek müspet zararının yahut sözleşmeyi feshederek menfi zararının tazminini seçimlik olarak isteyebilir. Somut uyuşmazlıkta davacı, sözleşmeye ayakta tutarak gereği gibi teslim edilmemesi nedeni ile uğradığı zararın tazminini istemektedir. Bu durumda, gerek sözleşme gerekse TBK. 125. vd. (BK. 106 vd.) maddelerine göre davacının zararını talep etmekte haklıdır. Mahkemece, sözleşme kapsamında belirlenen 31.06.2012 tarihinden 09.02.2015 tarihine kadar hesaplanan süre için kira tazminatına hükmedilmiştir. Ne var ki, kira kaybına ilişkin tazminat hesabı yapılırken kira başlangıcının dava dışı şirketle aralarındaki sözleşme tarihinden itibaren (18 ay sonrası) başlatılıp, davacının dava dilekçesinde belirtmiş olduğu konutu oturur vaziyete getirdiği tarihe kadar hesaplanması gerekmektedir. Öyleyse, mahkemece sözleşme kapsamında teslim edilmesi gereken tarih olan 19.09.2011 tarihi ile konutun davacının oturur vaziyete getirdiği tarih olan 01.07.2013 tarihine kadarki dönem için kira kaybı belirlenerek hasıl olacak sonuca uygun bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirir.”

⁵³ ARKAN, Tüketici, s. 41; YENİCE ÖZGÖZ, s. 65.

⁵⁴ DÖNEK, s.77.

⁵⁵ Yargıtay 3. HD. E., 2021/3617 K., 2021/12436 T., 02.12.2021: “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 30. maddesine göre bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya

verenin tüketiciye karşı müteselsilen sorumluluğu, tüketicinin sahip olduğu TKHK m.30/4'de ifade edilen sözleşmeden dönme ve bedelden indirim seçimlik haklarıyla sınırlıdır⁵⁶. Örneğin, satıcı/sağlayıcının

hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir. Kredi verenin, tüketici kredisini belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda, ortada bir bağlı kredinin var olduğu söylenebilir. Bunun sonucu olarak, satın alınan malın veya hizmetin hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması halinde müteselsilen sorumludur.

Somut uyuşmazlıkta; mahkemenin de kabulünde olduğu üzere, davalı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan davacıya davalı banka tarafından kullanılan kredi, niteliği itibarıyla bir bağlı kredidir. Bu durumda, mahkemece davalı bankanın sorumluluğunun davacıya kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olduğunun kabul edilmesi gerekirken davalı inşaat şirketi ve davalı bankadan olan alacağın toplam miktarı üzerinden yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.”

⁵⁶ ÜREM, s. 972; Yargıtay 13. HD. E., 2016/10222 K., 2019/12640 T., 16.12.2019: “Somut olayda, davacı tüketici davalı bankanın anlaşmalı proje olarak lanse ettiği siteden ev satın almış olup, dosyadaki delillere göre kullanılan kredinin bağlı kredi vasfında olduğunun kabulü gerekir. Bu tespitten sonra, açıklığa kavuşturulması gereken husus, bağlı kredide kredi veren kuruluşun tüketiciye karşı sorumluluğunun kapsam ve mahiyetidir. 4077 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 4. maddesinde bankanın bu haldeki sorumluluğunun tüketicinin aynı yasa çerçevesinde ayıplı mal ile ilgili olarak kullanacağı sözleşmeden dönme ve ayıp oranında bedel indirimi isteme şeklindeki seçimlik hakları ile sınırlı olduğunun kabulü gerekir. Kira kaybı tazminatı isteminin dayanağı olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 123,124 ve 125. maddelerinde borçlunun temerrüde düşmesi durumunda alacaklının borcun ifası ile birlikte gecikme sebebiyle tazminat isteyebileceği seçimlik bir hak olarak öngörülmüştür. (Hukuk Genel Kurulu 26.06.2013 gün ve 2013/13-693-886 sayılı kararı). Taraflar arasındaki sözleşmede açıkça geç teslimden dolayı bankanın sorumlu olacağına ilişkin kayıt bulunmadığı da göz önünde bulundurulduğunda, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde tanımlanan seçimlik haklardan olmayan bu yöndeki istem bağlı kredi veren kuruluşa karşı ileri sürülemeyecektir. Mahkemece bu açıklamalar ışığında davalı bankanın sorumluluğu değerlendirilmeliyken yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup, kararın bozulmasını gerektirir.” Yargıtay 3. HD. E., 2021/8495 K., 2022/873 T., 10.02.2020: “Hal böyle olunca bölge adliye

sözleşmeye aykırı şekilde geç ifa durumunda tüketicinin geç ifadan kaynaklı zararlarından kredi verenin sorumlu tutmamıştır. Ancak Yargıtay bir kararında satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında mevcut çerçeve sözleşmeye dikkat çekmiş satıcı/sağlayıcının geç ifasından kaynaklı tüketicinin zararından kredi verenin sorumlu olacağına karar vermiştir. Söz konusu sözleşmeye göre tüketicinin satıcı/sağlayıcıdan taşınmaz satın alması ancak taşınmazın tüketicie teslim edilmemesinden zarar uğramıştır. Çerçeve sözleşmede davalı bankanın müteselsil olarak sorumlu olacağına ilişkin madde olması nedeniyle tüketicinin söz konusu zararından kredi veren ile müteselsilen sorumlu tutmuştur⁵⁷.

---

mahkemesince; davalı bankanın sorumluluğunun kullandığı kredi miktarı ile sınırlı olduğu gözetilerek karar verilmesi gerekirken, diğer davalı şirket ile birlikte ayrı ayrı alacak kalemlerinin tamamından sorumlu tutulmasına karar verilmiş olması, usul ve kanuna aykırı olup bozmayı gerektirir.

Bundan ayrı davalı bankanın; kabul edilen menfi tespit istemine konu miktar ile sorumlu olduğu kredi miktarının toplamı üzerinden belirlenecek harç ile sorumlu tutulması gerekirken, yanlış değerlendirme ile alacak kalemlerine konu miktarlar ile menfi tespit istemine konu miktarın toplamı üzerinden belirlenen harç ile sorumlu tutulmuş olması da doğru değildir.

Ne var ki, bu yanlışlıkların giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, temyiz olunan bölge adliye mahkemesi kararının kaldırılması ve ilk derece mahkemesi kararının düzeltilerek onanması HMK'nın 370/2. maddesi hükmü gereğidir."

⁵⁷ Yargıtay 13. HD. E., 2014/6600 K., 2014/22077 T., 30.06.2014: "4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun ayıplı mal ile ilgili 4. maddesinin 3. fıkrasında, "İmalatçı-üretici, satıcı, bayi, acente, ithalatçı ve 10. maddenin beşinci fıkrasına göre kredi veren ayıplı maldan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur. Ayıplı malın neden olduğu zarardan dolayı birden fazla kimse sorumlu olduğu takdirde bunlar müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz." ayrıca aynı kanunun 10. maddesinin 5. fıkrasında da, "Kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda satılan malın veya hizmetin hiç veya zamanında teslim edilmemesi halinde kredi veren tüketiciye karşı satıcı veya sağlayıcı ile birlikte müteselsilen sorumlu olur." Hükümleri ile kredi verenin sorumluluğu düzenlenmiştir.

C. Kredi Verenin Müteselsil Sorumluluğunu Doğuran Nedenler

1. Satış Konusu Malın Ayıplı İfa Edilmesi

TKHK m. 30/4'e göre satıcı/sağlayıcı ile kredi veren tüketiciye karşı sorumludur.⁵⁸ Tüketicinin, satıcı/sağlayıcıya karşı ayıplı malın ifa edilmesinden kaynaklı seçimlik haklarını kullanmak için yapması gereken gözden geçirme ve ihbar külfetini kredi verene karşı da usulüne uygun olarak yerine getirmesi gerekir⁵⁹. TKHK'nın 8. maddesine göre

---

Somut olayda, davalı .....Ltd.Şti. İle davalı banka arasında imzalanan 26.11.2006 tarihli sözleşme ile davalı inşaat şirketinden taşınmaz satın alan müşterilere davalı bankadan kredi kullanılacağı, sözleşmenin 15. maddesinde davalı firmanın müşterinin kullandığı kredinin garantörü olduğu,17. maddesine göre taşınmaz satın alan müşterilere taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zarardan davalı bankanın müteselsil olarak sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Bu çerçevede sözleşme kapsamında, davacının satın aldığı iki adet taşınmazın satış bedelinin ödenmesi amacıyla davalı bankadan kullandığı iki ayrı konut kredisi sözleşmelerini davalı inşaat şirketinin garantör olarak imzaladığı hususları birlikte değerlendirildiğinde, davalı banka tarafından kredinin, belirli bir satıcı ile sözleşme şartı yapılması koşulu ile kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır. O halde bağlı kredi kullandıran davalı Banka'nın da, 4077 sayılı yasanın 10/5. maddesine göre taşınmazın teslim edilmemesinden doğan zararına ilişkin olarak satıcı şirketle birlikte müteselsil sorumlu olduğunun kabulü gerekir.”

⁵⁸ DALKILIÇ DEMİR, s. 69; ÜZELER, s. 123; KALENDER, s. 155.

⁵⁹ ÖZ, Turgut; “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerinin Uygulanmasında Borçlar Kanunu Hükümlerinin Yeri ve Rolü”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 183; ÇABRİ, s. 577; ARKAN, Uygulama, s. 45 – 46; YENİCE ÖZGÖZ, s. 80; ÜZELER, s. 124; Yargıtay 3. HD. E., 2022/1086 K., 2022/2575 T., 22.03.2022: “Dava tarihinde yürürlükte bulunan 4077 Sayılı TKHK'nun 4. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre; tüketici, malın teslimi tarihinden itibaren otuz gün içerisinde açık ayıpları satıcıya bildirmekle yükümlüdür. Tüketici bu durumda, bedel iadesini de içeren sözleşmeden dönme, malın ayıpsız misliyle değiştirilmesi veya ayıp oranında bedel indirimi ya da ücretsiz onarım isteme haklarına sahiptir. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'da gizli ayıpların ne kadar sürede satıcıya ihbar edileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Öyle olunca, 4077 Sayılı TKHK'nun 30. maddesi

ayıplı mal; tüketiciye teslimi anında taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması ya da objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşımaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan maldır⁶⁰. Kanun koyucu tüketiciye TKHK’da dört tane seçimlik hak tanımaktadır. Bunlar; tüketicinin satılanı geri vermeye hazır olduğunu bildirerek sözleşmeden dönebilmesi, satılanı alıkoyup ayıp oranında satış bedelinden indirim isteyebilmesi, aşırı bir masraf gerektirmediği takdirde bütün masrafları satıcı/sağlayıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteyebilmesi ve son olarak imkân varsa satılanın ayıpsız bir misli ile değiştirilmesini isteyebilmesidir.⁶¹ Bu durumda kredi verenin satıcı/sağlayıcı ile müteselsilen sorumlu olması TKHK madde 30/4’e göre yalnızca sözleşmeden dönme ve bedelden indirim hakkını kullanması halleri ile sınırlandırılmıştır⁶². Ancak tüketicinin diğer

---

gereğince, bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde, genel hükümlere göre uyumsuzluğun çözümü gerekli olduğundan, 818 Sayılı Borçlar Kanunu'nun bu kudaki 198. maddesi (6098 Sayılı TBK'nun 223. maddesi) uygulanacaktır. Anılan maddeye göre, alıcı, teslim aldığı malı işlerin olağan akışına göre, imkan bulunur bulunmaz gözden geçirmek ve satıcının sorumluluğunu gerektiren bir ayıp gördüğü zaman bunu satıcıya derhal (uygun süre içinde) ihbar etmekle yükümlüdür. Bunu ihmal ettiği takdirde, satılanı kabul etmiş sayılır. Ancak, satılana olağan bir gözden geçirme ile meydana çıkarılamayacak bir ayıp bulunması halinde, bu ayıp sonradan meydana çıkarsa, bu durumu da hemen satıcıya bildirmediği takdirde yine satılanı bu ayıp ile birlikte kabul etmiş sayılır. O halde, gizli ayıpların, dava zamanaşımı süresi içinde ve ayıp ortaya çıktıktan sonra derhal (dürüstlük kuralına uygun olan en kısa sürede), ihbar edilmesi; ayıbın açık mı, yoksa gizli mi olduğunun tayininde ise, ortalama (vasat) bir tüketicinin bilgisinin dikkate alınması, gerekmektedir. 818 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 198. maddesinde (6098 Sayılı TBK'nun 223. maddesi) öngörülen süre içinde ihbar edilmeyen ayıplar için dava açılmaz.”.

⁶⁰ ÖZ, s. 183; YENİCE ÖZGÖZ, s. 77; ÖZÇELİK, Ş. Barış; “Tüketici Hukuku Bakımından Gayrimenkullerde Ayıp”, Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 268.

⁶¹ CEYLAN, s. 133.

⁶² KİTİZ EKER, s. 77; Yargıtay 3. HD. E. 2021/8844 K. 2022/12 T. 17.01.2022: “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 30 uncu maddesine göre, bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir.

seçimlik haklarını kullanması durumunda yani ayıbın ücretsiz onarılması ya da malın ayıpsız bir benzeri ile değiştirilmesi halinde satıcı/sağlayıcı tüketicinin seçimlik hakkını yerine getirmez ise tüketicinin sözleşmeden dönme imkânı vardır. Bu durumda da kredi veren ile satıcı/sağlayıcı tüketicie karşı müteselsilen sorumlu olacaktır.

2. Ayıplı Hizmet İfa Edilmesi

Satıcı/sağlayıcıdan satın alınan malın ya da hizmetin finansını tüketici kredi veren ile yaptığı sözleşmeyle karşılamaktadır. Ancak bu sözleşmenin, kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasında mevcut ekonomik iş birliği ile bağlantılı olması halinde kredi sözleşmesi bağlı kredi sözleşmesi sayılmaktadır. Bu sözleşme gereğince satıcı/sağlayıcının hizmet edimini ayıplı ifa etmesinden kaynaklı olarak kredi veren de satıcı/sağlayıcıyla beraber tüketicie karşı müteselsilen sorumlu olacaktır.⁶³ Kanun koyucu TKHK'nın 13. maddesinde, ayıplı hizmeti tanımlamıştır⁶⁴. Tüketicie karşı ayıplı hizmet ifa edilmesi durumunda tüketici zamanında ihbar külfetini yerine getirirse kanunda öngörülen seçimlik haklarını kullanabilir. TKHK m. 15'e göre tüketicie karşı ayıplı hizmetin ifası halinde, tüketicinin eserin ücretsiz onarımı, ayıp oranında hizmet bedelinde indirim yapılması ya da sözleşmeden dönme seçimlik hakları mevcuttur⁶⁵. Bu durumda da yukarıda izah ettiğimiz üzere

---

Kredi verenin, tüketici kredisini, belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi durumunda, ortada bir bağlı kredinin var olduğu söylenebilir. Bunun sonucu olarak, satın alınan mal veya hizmet hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması halinde müteselsilen sorumludur.”

⁶³ ÜZELER, s.125.

⁶⁴ YENİCE ÖZGÖZ, s. 79; TKHK M. 13: “Ayıplı hizmet, sözleşmede belirlenen süre içinde başlamaması veya taraflarca kararlaştırılmış olan ve objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşımaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan hizmettir.”

⁶⁵ TKHK m. 15/1: “Hizmetin ayıplı ifa edildiği durumlarda tüketici, hizmetin yeniden görülmesi, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımı, ayıp oranında bedelden indirim veya sözleşmeden dönme haklarından birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbesttir. Sağlayıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Seçimlik hakların

tüketiciye karşı mal veya hizmetin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesi halinde kredi veren satıcı/sağlayıcı ile beraber tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır⁶⁶.

3. Borcun Hiç veya Zamanında İfa Edilmemesinden Dolayı Kredi Veren Sorumluluğu

Tüketicinin malın ya da hizmetin satıcı/sağlayıcı tarafından ayıplı ifa edilmesinden kredi verenin de satıcı/sağlayıcı ile beraber müteselsilen sorumlu olması durumuna benzer şekilde, malın ya da hizmetin hiç ya da zamanında teslim veya ifa edilmemesi halinde kredi veren tüketiciye karşı müteselsil sorumlu olur⁶⁷. Bu durumun bir benzeri de TKHK m. 35/2’de ifade edilmiştir⁶⁸.

---

kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar sağlayıcı tarafından karşılanır. Tüketici, bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir.”

⁶⁶ ÜZELER, s. 126.

⁶⁷ ÖZÇELİK, s. 275 – 276; REİSOĞLU, Tüketici, s. 67; DÖNEK, s.72; DALKILIÇ DEMİR, s. 67; KALENDER, s. 157.

⁶⁸ TKHK M. 35/2: “Bağlı kredilerde, konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin bu Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından birini kullanması hâlinde, satıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu; konutun teslim edilmemesi durumunda konut satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen konut teslim tarihinden, konutun teslim edilmesi durumunda konutun teslim edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.” Yargıtay 13. HD. E. 2014/8304 K. 2015/23475 T., 03.07.2015: “kredi veren, ayıplı maldan ve tüketicinin bu maddede yer alan seçimlik haklarından dolayı müteselsilen sorumludur. 10/B maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu teslim tarihinden itibaren 1 yıl süre ve kullandığı kredi miktarı ile sınırlıdır. Konut finansmanı kuruluşları tarafından 10/B maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre verilen kredilerin devrolması halinde dahi, kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu devam eder. Krediyi devralan kuruluş bu madde kapsamında sorumlu olmaz. Ayıplı malın neden olduğu zarardan dolayı birden fazla kimse sorumlu olduğu takdirde bunlar müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi

D. Tüketicinin Kredi Verene Karşı Defi Hakkı

Tüketici; satıcı/sağlayıcı tarafından malın veya hizmetin, hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesi halinde sahip olduğu seçimlik haklarını bağlı kredi sözleşmesi gereğince kredi verene karşı ileri sürüp krediyi ödemekten kaçınabilir.⁶⁹ Kredi veren bu durumda bağlı kredi ilişkisinin bir sonucu olarak tarafı olmadığı bir sözleşmeden nedeniyle defi müdahalesi ile karşılaşmaktadır⁷⁰. Bunun sonucunda tüketicinin kendisine ifa edilmeyen ya da ayıplı ifa edilen bir malın ya da hizmetin bedelini ödemeye devam etmesi hak kaybına neden olacaktır.

Özellikle tüketicinin; malın ya da hizmetin ayıplı ifası, geç ya da hiç ifa edilmemesi sonucunda seçimlik haklarından birisi olan dönme hakkını kullanmasıyla tüketici, kredi verene krediyi ödemek zorunda kalmaz⁷¹. Eğer tüketici seçimlik haklarından bedelden indirim hakkını kullanırsa bağlı kredi ilişkisi gereği kredide de aynı orada indirim yapılacak ve tüketicinin ödeme planı bu indirime uygun olarak değiştirilecektir. Bu şekilde tüketici yapmış olduğu sözleşmenin tarafı olmasa da kredi verene ve satıcı/sağlayıcıya karşı elde ettiği hakları ileri sürebilir ve hak kaybı yaşamaz.

IV. KREDİ VERENİN MÜTESELSİL SORUMLULUĞUNUN SINIRLARI VE SONUÇLARI

A. Kredi Verenin Müteselsil Sorumluluğunun Sınırları

Bağlı kredi sözleşmesinin en önemli özelliği -daha önce de ifade edildiği üzere- satıcı/sağlayıcının tüketiciyi hak kaybına uğratmasının önüne geçilip bağlı kredi ilişkisi gereğince kredi verenin de tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olmasıdır. Müteselsil sorumluluk ya kanunda öngörülen hallerde ya da borçluların alacaklılara karşı borcun

---

bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz. hükmüne yer verilerek kredi verenin sorumluluğunun esasları düzenlenmiştir.”

⁶⁹ DÖNEK, s.73; ÜZELER, s. 136.

⁷⁰ ARKAN, Uygulama, s. 44; KAPAĞAN, s. 88; YENİCE ÖZGÖZ, s.54 – 55; ÜZELER, s. 137.

⁷¹ ÖZÇELİK, s. 275; KAYAR, s. 90; ARKAN, Uygulama, s. 45; KAPAĞAN, s. 80; ÜZELER, s. 137.

tamamından sorumlu olacaklarını açıkça kabul etmeleri halinde gerçekleşir.⁷² Gerçekten de borçlular alacaklılara karşı böyle bir bildirimde bulunmamışsa müteselsil borçluluk yalnızca kanunda öngörülen hâllerde doğar. TKHK m. 30/4 ve 35/2'de kredi verenin müteselsilen sorumluluğu açıkça öngörülmüştür.⁷³

Müteselsilen sorumluluğun sonucu olarak tüketici, borçluların her birinden borç oranlarına bakmaksızın borcun tamamının ifasını talep edebilir.⁷⁴ Bu durumda borçlu olan taraflar, tüketiciye karşı borcun sadece belirli kısmından mesul olduklarını ileri süremez. Her borçlu borcunun tamamını ifa etmekle yükümlüdür. Kanun koyucu burada alacaklı olan tüketici için tamamen serbesti öngörmüştür. Tüketici isterse borcun tamamını isterse belirli kısmını tek bir borçludan talep eder. Borçluların tüketiciye yani alacaklıya itiraz etme hakları bulunmamaktadır.⁷⁵ Bununla birlikte alacaklılara karşı müteselsil sorumlu olan borçlulardan birisi ifa veya takas ile borcun belirli bir kısmını ya da tamamını sona erdirmişse diğer borçlularda bu oranda borcundan kurtulmuş olacaktır.⁷⁶

Müteselsil borçlulardan herhangi birinin, alacaklıya karşı borcun tamamını ya da kendi iç ilişkileri gereği payından fazlasını ifa etmesi durumunda diğer borçlulara borçtan sorumlu oldukları payları oranında rücu edebilecektir.⁷⁷ Farklı oranlar yoksa o zaman borçlulardan her biri,

⁷² ANTALYA, O. Gökhan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/2 Temel Kavramlar Sözleşmeden Doğan Borç İlişkileri*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 646; AYAN, Mehmet, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, s. 63, EREN, Fikret, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 1200 – 1201.

⁷³ ÖZÇELİK, s. 275.

⁷⁴ VON TUHR, Andreas (Çev: Cevat Edege), *Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı*, Cilt: 1-2, Ankara 1985, s. 793; ANTALYA, s. 659; AKINCI, Şahin; *Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler*, Sekizinci Baskı, Sayram Yayınları, Konya 2015, s. 263; OĞUZMAN, M. Kemal/ ÖZ, M. Turgut, *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler Cilt 2*, 17. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022, s. 476; ÜZELER, s. 162.

⁷⁵ AYAN, s. 64; EREN, Genel, s. 1205; KAPAĞAN, s. 80.

⁷⁶ ANTALYA, s. 659; FURRER, Andreas/ MULLER – CHEN, Markus/ ÇETİNER, Bilgehan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022, s. 312.

⁷⁷ ANTALYA, s. 667; VON TUHR, s. 803; FURRER/ MULLER – CHEN/ ÇETİNER, s. 319.

kendi iç ilişkileri gereği birbirlerine karşı eşit paylarla sorumludurlar⁷⁸. Bağlı kredilerden kaynaklı üçlü ilişkide, kredi verenin müteselsilen sorumluluğu kanun koyucu tarafından süre ve miktar bakımından kısıtlanmıştır.

1. Süre Açısından Sınırlandırılması

TKHK m. 30/4'e göre kredi verenin tüketiciye karşı satıcı/sağlayıcı ile müteselsilen sorumluluğu sözleşmede belirlenen ifa tarihi ya da malın ya da hizmetin tüketiciye ifasından itibaren bir yıl süreyle sınırlı olacağı düzenlenmiştir⁷⁹. Buradan da anlaşıldığı üzere kredi verenin sorumluluğunda satıcı/sağlayıcının sözleşmeyi ifa edip etmemesine göre sürenin başlangıç anı değişmektedir. Eğer sözleşmede edim ifa edilmemiş ise ya satış sözleşmesinin ya da bağlı kredi sözleşmesinin ifa edileceği öngörülen en son tarih baz alınarak bir yıl boyunca kredi veren, tüketiciye karşı müteselsilen sorumlu olacaktır. Şayet satıcı/sağlayıcı sözleşmeyi ifa etmiş ise o zaman kredi veren, sözleşmenin ifa edildiği tarihten itibaren bir yıl boyunca müteselsilen sorumlu olur. Ancak kanun koyucu edimin ifa edilmesi halinde, sözleşmede belirtilen ifa zamanının önce ya da sonra olmasını dikkate

⁷⁸ ANTALYA, s. 669; FURRER/ MULLER – CHEN/ ÇETİNER, s. 318; AKINCI, s. 266.

⁷⁹ TKHK m. 30/4: “Bağlı kredilerde, mal veya hizmet hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren, tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde müteselsilen sorumludur. Tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir. Tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması hâlinde, o güne kadar yapmış olduğu ödemenin iadesi hususunda satıcı, sağlayıcı ve kredi veren müteselsilen sorumludur. Ancak, kredi verenin sorumluluğu; malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen malın teslim veya hizmetin ifa edilme tarihinden, malın teslim veya hizmetin ifa edildiği durumlarda malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.” KİTİZ EKER, s. 77; ALTOP, s. 432, AKİPEK ÖCAL, s. 406; ÖZÇELİK, s. 275; AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 142; ÇABRİ, s. 570; YAVUZ, s. 851; GÜLTEKİN, s. 3102; AYDOĞDU, s. 594; USTA, s.37; REİSOĞLU, Konut, s. 81; YILMAZ, s. 408; DÖNEK, s. 76; YENİCE ÖZGÖZ, s. 87; ERDEMİR, s.210; DALKILIÇ DEMİR, s. 74; ÜZELER, s. 164; KALENDER, s. 170.

almamış sadece sözleşmenin ifa edilmesinden sonraki bir yıl boyunca olduğunu belirtmiştir.

Yargıtay, kararlarında kredi verenin sorumlu olduğu bu süreyi hak düşürücü süre olarak kabul etmektedir. Davada, bu süreyi taraflar ileri süremese dahi hakim in re'sen dikkate alması gerektiğine ilişkin karar vermektedir⁸⁰.

2. Miktar Açısından Sınırlandırılması

Bağlı krediler bakımından kanun koyucu kredi verenin müteselsilen sorumluluğunu süreye ek olarak tüketiciye vermiş olduğu kredi miktarıyla da sınırlamıştır⁸¹. Çünkü kredi veren satıcı/sağlayıcı ile tüketici arasında yapılan sözleşmeye taraf değildir. Sadece bağlı krediye ait üçlü ilişkinin getirdiği kanunda öngörülen sınırlar dahilinde müteselsilen sorumludur. Kredi veren tüketicinin kredi miktarından fazla olan zararlarından sorumlu değildir. Bunun bir sonucu olarak tüketici, mal ya da hizmetin temini için belirli miktarda bedelin karşılığını ön ödemede bulunup kalan miktar için kredi çekmiş ise kredi veren,

---

⁸⁰ Yargıtay 13. HD. E. 2014/36933 K. 2015/29203 T. 08.10.2015: “*Ayıplı malın neden olduğu zarardan dolayı birden fazla kimse sorumlu olduğu takdirde bunlar müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.*” hükmü ve yeni 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 35/2. maddesinde “*Bağlı kredilerde, konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından birini kullanması hâlinde, satıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu; konutun teslim edilmemesi durumunda konut satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen konut teslim tarihinden, konutun teslim edilmesi durumunda konutun teslim edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.*” hükmü gereğince davalı bankanın sorumluluğu kredi miktarı ve konutun tesliminden itibaren sadece 1 yıllık süre ile sınırlıdır. Söz konusu olan bu süre emredici hukuk kuralı olması sebebiyle hak düşürücü süredir. Hak düşürücü süreler hakim tarafından taraflarca ileri sürülme bile her aşamada resen gözetilir.”

⁸¹ AKİPEK ÖCAL, s. 406; AKİPEK ÖCAL/KARA, s. 109; GÜLTEKİN, s. 3102, KAYAR, s. 92; AYDOĞDU, s. 594; USTA, s.37; YILMAZ, s. 407; DÖNEK, s. 75; ERDEMİR, s. 207; ÜZELER, s. 163; KALENDER, s. 169 – 170.

tüketicinin tüm zararından sorumlu değildir⁸². Yalnızca tüketicinin çekmiş olduğu kredi miktarınca sorumlu olur⁸³. Tüketicinin sözleşmeden dönmesi halinde ise kredi verenden sadece ödediği kredi taksidi talep edilebilir. Tüketici, kredi haricinde yapmış olduğu ödemeleri ise yalnızca satıcı/sağlayıcıdan talep edebilecektir. Buna ek olarak kanaatimizce kredi verenin iade yükümlülüğüne, kredinin kullanımından kaynaklı faiz ödemeleri dahil olmamalıdır. Yargıtay, sözleşmeden dönme halinde kredi verenin o zaman kadar yapmış olduğu ödemeleri dikkate aldığından kredi taksitlerine ek olarak tüketicinin ödemiş olduğu faizlerin de iade edilmesi gerektiğini savunmaktadır.

B. Kredi Verenin Müteselsil Sorumluluğunun Sonuçları

1. Dış İlişki Bakımından Sonuçları

Kişilerin müteselsilen borçlu olmasının kanunda iki kaynağı vardır⁸⁴. İlki, birden çok borçlunun alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olduğunu ifade etmesi ya da kişilerin müteselsilen borçlu

---

⁸² ÇABRİ, s. 580 – 581; ÜREM, s. 989; DÖNEK, s. 76; ERDEMİR, s. 207; Yargıtay 13. HD. E., 2013/22234 K., 2014/3709 T., 13.02.2014: “Davacının davalı yüklenici ile yapmış olduğu taşınmaz satış vaadi ve borçlanma sözleşmesinde, taşınmaz satış bilgisi ve ödeme planında davalı A. şubesine paranın yatacağı, kullanılacak kredi miktarı, dosya masrafı, hayat sigortası bedeli ve taşınmaz bilgileri yazılıdır. Yine davalılar arasında düzenlenen 31.5.2006 tarihli protokolde de tüketicilerin kredi talep etmesi halinde bankaya yönlendirileceği yönünde düzenlemeler mevcuttur. Bu durumda Dairemizin dava konusu yapı ile ilgili aynı hususta verdiği emsal kararları da dikkate alındığında kullanılan kredinin 4077 Sayılı Kanun’un 10/5 maddesi gereğince bağlı kredi olduğunun kabulü gerekir. Mahkemenin kabulü de bu yöndedir. Mahkemece, davalı bankanın kullandığı kredi miktarı ile sınırlı olarak sorumlu tutulması gerekirken yanlış değerlendirme ile diğer davalı M. C...A.Ş’ye ödenen peşinat tutarı da dahil olmak üzere tüm borçtan sorumlu olacak şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.”.

⁸³ ÇABRİ, s. 580; YENİCE ÖZGÖZ, s. 90.

⁸⁴ KILIÇOĞLU, M. Ahmet, *Borçlar Hukuku: Özel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022, s. 948; AYAN, s. 64; YENİCE ÖZGÖZ, s. 52.

olduğunu kanunda öngörülmesi durumudur⁸⁵. Taraflar aralarında yaptıkları sözleşme ile müteselsilen borçlu olduklarını öngörmedikleri halde Kanun Koyucu tarafından bazı hukuki müesseselerde bu kişilerin doğrudan alacaklıya karşı borçtan müteselsilen sorumlu oldukları öngörülmüştür. Bu şekilde kanunda öngörülen müteselsilen sorumluluk hali istisnai sorumluluk halidir. Şayet kanunda böyle bir sorumluluk hali öngörülmemiş ve borçlular arasında sözleşme yapılmamış ise kural olarak borçlular alacaklıya karşı payları oranında kısmen sorumlu olacaktır.

Müteselsilen sorumluluğun bir sonucu olarak tüketici, bağlı kredi sözleşmesi gereği alacağının ister tamamını ister belirli kısmını hem satıcı/sağlayıcıdan hem de kredi verenden talep edebilir.⁸⁶ Kanun koyucu tüketiciye bu konuda mutlak yetki tanımıştır. Ancak daha önce de izah edildiği üzere kredi verenin müteselsilen sorumluluğu sınırsız olmayıp miktar ve zaman bakımından sınırlandırılmıştır. Müteselsilen borçluların alacaklıya karşı bu konumu alacağın tamamının ödenmesine kadar devam eder. Tüketici, satıcı/sağlayıcının sözleşmeye aykırı hareketinden dolayı kullanmış olduğu seçimlik hakkı nedeniyle direkt olarak hem satıcı/sağlayıcıya hem de kredi verene başvurabilir. Çünkü her ikisi de tüketiciye karşı birinci dereceden sorumludur. TKHK tüketiciye bu imkânı sunmuştur.

2. İç İlişki Bakımından Sonuçları

Dış ilişki bakımından müteselsilen sorumluluk halinde borçluların her biri borcun tamamından alacaklıya karşı sorumlu olacaktır. Ancak borçluların alacaklıya karşı sorumlu olması onların birtakım defî imkânlarını kullanmasına engel değildir⁸⁷. Müteselsilen sorumluluk halinde borçlular alacaklıya karşı gerek ortak defîleri gerek kişisel defîleri ileri sürebilirler. Ortak defîlerin ileri sürülmesi durumunda bu defî hakkının kullanılmasından kaynaklı oluşacak faydadan, tüm borçlular

---

⁸⁵ ANTALYA, s. 648 – 649; FURRER/ MULLER – CHEN/ ÇETİNER, s. 312 – 313; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 950; EREN, Genel, s. 1204; KALENDER, s. 155.

⁸⁶ YENİCE ÖZGÖZ, s. 54; ERDEMİR, s.195.

⁸⁷ VON TUHR, s. 794; FURRER/ MULLER – CHEN/ ÇETİNER, s. 314; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 955; OĞUZMAN/ ÖZ, s.490.

yararlanabilecektir.⁸⁸ Ancak kişisel defilerin ileri sürülmesi halinde sadece bu hakkı kullanan borçlu faydalanabilir. Diğer borçlular kişisel definin getirdiği bu faydalardan yararlanamaz.⁸⁹ Örneğin, alacaklıya karşı üç borçlunun müteselsilen sorumlu olması durumunda borçlulardan birinin, alacaklıdan kira alacağı gibi bir başka hukuki durumdan kaynaklı alacaklı olması halinde borçlu alacaklıya karşı takas defini ileri sürebilir. Bu definin kullanılmasından sadece o hakkı kullanan borçlu faydalanabilir. Ayrıca borçlulardan birisi alacaklıya karşı ortak defii ya da itirazları ileri sürmezse iç ilişki bakımından diğer borçlulara karşı sorumlu olacaktır.⁹⁰ Ortak defii ya da itirazı ileri sürmeden borcu ödemiş olan borçlu, diğer borçlulara karşı rücu hakkını kaybeder⁹¹. Bundan dolayı borçlular arasında ortak defii ya da itirazları ileri sürmek, bir haktan ziyade yükümlülük haline gelmektedir.⁹²

Aksi kararlaştırılmadıkça müteselsil sorumlulardan her biri, iç ilişkide alacaklıya yapılan ifadan eşit paylarla sorumludurlar⁹³. Borçlulardan biri iç ilişkiye göre kendisine düşen paydan fazlasını alacaklıya ifade bulunmuş ise söz konusu bu fazla miktarı diğer borçlulardan talep edebilir. Ancak diğer borçlulara tüm ödediğini yalnızca onların payı oranında rücu edebilir⁹⁴. Borçlular arasında rücu ilişkisinin var olabilmesi için borçlunun, kendi payından fazlasını alacaklıya ödemiş olması gerekir. Bu bakımdan kredi veren, müteselsilen sorumluluğun bir sonucu olarak tüketiciye karşı ödemiş olduğu borcu satıcı/sağlayıcıdan rücu ilişkisi gereği talep edebilecektir⁹⁵. Burada kredi verenin borcun ne kadarını rücu edeceği kredi veren ile satıcı/sağlayıcı

---

⁸⁸ ANTALYA, s. 662, KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 955; AYAN, s. 66; AKINCI, s. 265.

⁸⁹ ANTALYA, s. 662 – 663, FURRER/ MULLER – CHEN/ ÇETİNER, s. 314; AYAN, s. 67; AKINCI, s. 265.

⁹⁰ ANTALYA, s. 662; VON TUHR, s. 794; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 956; AKINCI, s. 265; EREN, Genel, s. 1206; ERDEMİR, s. 205.

⁹¹ VON TUHR, s. 796; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 956; EREN, Genel, s. 1206.

⁹² KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 956; OĞUZMAN/ ÖZ, s.490.

⁹³ ANTALYA, s. 669; FURRER/ MULLER – CHEN/ ÇETİNER, s. 314; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 957; AYAN, s. 68; AKINCI, s. 266; EREN, Genel, s. 1210; YENİCE ÖZGÖZ, s. 56.

⁹⁴ ANTALYA, s. 669; KILIÇOĞLU, Borçlar Özel, s. 960; AYAN, s. 69; AKINCI, s. 266.

⁹⁵ YAVUZ, s. 851; REİSOĞLU, Tüketici, s. 69 – 70.

arasında yapılan çerçeve sözleşmeye göre belirlenir. Çerçeve sözleşme gereğince belirli olan paylar oranında rücu ilişkisi doğacaktır.

V. SONUÇ

Olağan kredi sözleşmesinde tüketici, istediği mal varlığı için krediyi finanse edebilmektedir. Ancak bağlı kredi sözleşmesinde tüketiciye bu özgürlük tanınmamaktadır. Tüketici hizmetin ya da malın finansını sağlamak için kredi veren ile sözleşme yapmaktadır. Kanun koyucu bu durumda satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında sözleşme olması gerekmez. Her iki sözleşme arasında objektif açısından ekonomik birlik bulunması yeterli olacaktır. Bağlı kredi sözleşmesinde sözleşmenin zayıf tarafı olan tüketiciyi korumak için kanun koyucu bazı hükümler öngörmüştür. Buna göre satıcı/sağlayıcı malın ya da hizmetin hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesinden dolayı kredi veren, tüketiciye karşı satıcı ile beraber müteselsilen sorumlu olacaktır.

Kanun koyucu kredi verenin müteselsilen sorumluluğu süre ve miktar açısından sınırlandırmıştır. Kredi verenin müteselsilen sorumluluğu, satış sözleşmesinin ya da bağlı kredi sözleşmesinin ifa edileceği öngörülen en son tarih dikkate alınarak bir yıl boyunca sorumlu geçerli olur. Buna ek olarak kredi veren, vermiş olduğu kredi miktarınca da sorumludur. Tüketici, kredi miktarından fazla olan zararını kredi verenden talep edemez. Kredi veren, müteselsilen sorumluluğu iç ve dış ilişki bakımından ikiye ayrılmaktadır. Dış ilişki bakımından müteselsilen sorumluluğun olağan sonucu olarak bir yıl boyunca vermiş olduğu kredi miktarınca tüketiciye karşı sorumlu olmaktadır. Tüketici, zararının ister tamamını ister belirli kısmını kredi verenden ya da satıcıdan talep edebilecektir. Kredi verenin sorumluluğu, kredi miktarınca tüketicinin zararı giderilene kadar devam eder. İç ilişki bakımından ise kredi veren satıcı ya da sağlayıcıdan tüketiciye karşı sorumluluğunu rücu ilişkisi gereği talep edebilir.

KAYNAKÇA

- ACAR, Faruk: “Konut Finansmanı Sözleşmelerinde Bağlı Kredi Kavramının Yapısı ve Hukuksal Niteliği”, *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu*, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 115 – 123.
- AKINCI, Şahin: *Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler*, Sekizinci Baskı, Sayram Yayınları, Konya 2015.
- AKİPEK ÖCAL, Şebnem: “Genel Olarak Tüketici Kredileri”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı 5- 6 Aralık Makaleler ve Tebliğler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 395 – 411.
- AKİPEK ÖCAL, Şebnem; KARA, İlhan: “*Tüketici Hukuku Ders Kitapları*”, Yetkin Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2023.
- ALTOP, Atilla: “Bankaların Düzenledikleri Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Akdi Faiz, Erken Ödeme, Temerrüt, Sözleşmelerde Değişiklik Yapılması, Sigorta Yaptırılması, Bağlı Krediler ve Sözleşmenin Feshi”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı 5- 6 Aralık Makaleler ve Tebliğler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 411 – 437.
- ANTALYA, O. Gökhan: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt V/2 Temel Kavramlar Sözleşmeden Doğan Borç İlişkileri*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- ARKAN, Sabih: “Tüketici Kredileri”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. XVII, S. 1-2 Ankara 1995, s. 35 – 42. (Kısaltma: ARKAN, Tüketici)
- ARKAN, Sabih: “Tüketici Kredisi ve Uygulaması”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. XV, S. 1, Ankara 1989, s. 19 – 47. (Kısaltma: ARKAN, Uygulama)
- AYAN, Mehmet: *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- AYDOĞDU, Murat: “Konut Finansman Sistemi ve Sözleşmelerin Tüketici Hukukuna Etkileri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, İzmir 2007, s. 553 – 632.

- CEYLAN, Ebru: “Tüketici Kredileri - II”, Tüketicinin Korunması Semineri (2-4 Kasım 2006, Ankara), Ankara 2007.
- ÇABRİ, Sezar: “*Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*”, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2021.
- ÇALDAĞ, Coşkun: “Bağlı Tüketici Kredi Sözleşmesinin Tespiti ve Kredi Kartı Sözleşmesinin Bu Açıdan Değerlendirilmesi”, *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, C. 4, S. 1, Diyarbakır 2020, s. 30 – 52.
- DALKILIÇ DEMİR, Müge: “*Bağlı Kredi ile Ön Ödemeli Konut Satışı*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- DÖNEK, Berna: “Bağlı Kredi Sözleşmesi”, *Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi*, C.3, S.1, Konya 2020, s.37-82.
- ERDEMİR, Kıymet: “*Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmeleri*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021.
- EREN, Fikret: *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015. (Kısaltma: EREN, Genel)
- EREN, Fikret: *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015. (Kısaltma: EREN, Özel)
- GEZDER, Ümit: “*Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul 1998.
- GÜLTEKİN, Esra: “6502 Sayılı Kanun Kapsamında Tüketici Kredi Sözleşmelerinde Tarafların Hak ve Borçları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 4, Konya 2021, s. 3079-3120.
- FURRER, Andreas/ MULLER – CHEN, Markus/ ÇETİNER, Bilgehan: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2022.
- KALENDER, Ahmet: “*Tüketicilerin Konut Edinmeleri Amacıyla Kurulan Kredi Sözleşmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, 2015.

- KAPAĞAN, Gönül: “Bağlı Tüketici Kredileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, TC. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004.
- KAYAR, İsmail: “Tüketici Kredilerinde Tüketicinin Korunması”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 16, Kayseri 2000, s. 75 – 98.
- KILIÇOĞLU, M. Ahmet: *Borçlar Hukuku: Özel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022. (Kısaltma: KILIÇOĞLU, Borçlar Özel)
- KILIÇOĞLU, M. Ahmet: *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler*, Turhan Kitabevi, Ankara, 2022. (Kısaltma: KILIÇOĞLU, Borçlar Özel)
- KİTİZ EKER, Ece Ayça: “Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Kuruluşu ve Geçerlilik Şartları”, Yetkin Yayınevi, Ankara 2020.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ ÖZ, M. Turgut: *Borçlar Hukuku: Genel Hükümler Cilt 2*, 17. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2022.
- ÖZ, Turgut: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerinin Uygulanmasında Borçlar Kanunu Hükümlerinin Yeri ve Rolü”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı 5- 6 Aralık Makaleler ve Tebliğler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 175 – 197.
- ÖZÇELİK, Ş. Barış: “Tüketici Hukuku Bakımından Gayrimenkullerde Ayıp”, *Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Tüketici Hukuku Konferansı 5- 6 Aralık Makaleler ve Tebliğler*, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 257 – 283.
- ÖZTEK, Selçuk: “Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar”, *Bankacılar Dergisi*, S. 67, Ankara 2008, s. 6 – 27.
- REİSOĞLU, Seza: “Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak”, *Bankacılar Dergisi*, S. 69, Ankara 2007, s. 50 – 73. (Kısaltma: REİSOĞLU, Tüketici)
- REİSOĞLU, Seza: “Konut Edinme Amaçlı Konut Finansmanı Sözleşmeleri ve Uygulama Sorunları”, *Bankacılar Dergisi*, S.61, Ankara 2007, s.75 – 84. (Kısaltma: REİSOĞLU, Konut)
- USTA, Salih: “Yeni Tüketici Kanununa Göre Tüketici Kredileri”, *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, S. 9, Ankara 2017, s. 30 – 40.

- ÜNLÜTEPE, Mustafa: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Taksitle Satış Sözleşmesi”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2, Ankara 2014, s. 293 – 358.
- ÜREM, Müge: “Bağlı Tüketici Kredisi Sözleşmesinin Unsurları”, *Yargıtay Dergisi*, C. 47, S. 3, Ankara 2021, s. 963-1016.
- ÜZELER, Rabia Sanem: “*Tüketici Hukukunda Bağlı Kredi Sözleşmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011.
- VON TUHR, Andreas (Çev: Cevat Edege): *Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı*, Cilt: 1-2, Ankara 1985.
- YAVUZ, Cevdet: *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler Birinci Cilt*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2022.
- YENİCE ÖZGÖZ, Hava: “*Bağlı Tüketici Kredilerinde Bankanın Sorumluluğu*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- YILDIRIM, AKKAYAN, Ayça: “Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 73-1, İstanbul 2016, s. 261-278.
- YILMAZ, Yasemin: "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Konut Finansmanı Sözleşmeleri", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 77, S. 1, İstanbul 2019. s. 389-424.
- YILMAZ, Abdülhamit: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Belirli Süreli Tüketici Kredisi Sözleşmeleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2017. (Kısaltma: YILMAZ, Belirli).